

"Қазақстан Республикасының 2005-2007 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау" бағдарламасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 6 желтоқсандағы N 1278 Қаулысы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 3 ақпандағы N 131 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2004-2015 жылдарға арналған экологиялық қауіпсіздігі тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі 2004-2006 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарының 1-тармағын іске асыру мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

Ескерту. Кіріспеге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

1. Қоса беріліп отырған "Қазақстан Республикасының 2005-2007 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау" бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) бекітілсін.

2. Орталық және жергілікті атқарушы органдар жылына екі рет 20 қаңтарға және 20 шілдеге Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігіне Бағдарлама іс-шараларының орындалу барысы туралы ақпарат ұсынсын.

3. Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігі жыл сайын 10 ақпанға Қазақстан Республикасының Үкіметіне Бағдарлама іс-шараларының орындалу барысы туралы жиынтық ақпарат ұсынсын.

Ескерту. 3-тармаққа өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Экономика және бюджеттік жоспарлау министрі **А . Е . М у с и н г е** жүктелсін.

Ескерту. 4-тармаққа өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Қазақстан Республикасының

Премьер-Министрі

Қазақстан Республикасы Үкіметінің
2004 жылғы 6 желтоқсандағы
N 1278 қаулысымен
бекітілген

**"ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 2005-2007 ЖЫЛДАРҒА
АРНАЛҒАН ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ"
БАҒДАРЛАМАСЫ**

1. БАҒДАРЛАМАНЫҢ ПАСПОРТЫ

- Атауы** "Қазақстан Республикасының 2005-2007 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау" бағдарламасы
- Әзірлеу үшін негіздеме** Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 3 ақпандағы N 131 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2004-2015 жылдарға арналған экологиялық қауіпсіздік тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының 1-тармағы.
- Мақсат** Қоршаған ортаның ластану деңгейін азайту және оны тұрақтандыру жөніндегі іс-қимыл жоспарын әзірлеу
- Міндеттер**
- а) Қоршаған ортаның сапасын басқарудың жүйесін оңтайландыру мыналарды қамтиды:
 - заңнама базасын жетілдіру;
 - мемлекеттік және жергілікті деңгейлерде жоспарлауды қамтамасыз ету;
 - қоршаған ортаны қорғаудың мемлекеттік басқармасының институционалдық негізін құру;
 - мемлекеттік, өндірістік және қоғамдық бақылау жүйесін жетілдіру;
 - қоршаған ортаның мониторинг жүйесін дамыту;
 - жүйелік тәсіл негізінде табиғат қорғау жұмыстарын ғылыми қамтамасыз ету;
 - сектораралық ынтымақтастық тетіктерін әзірлеу;
 - экономикалық тетіктерді жетілдіру;
 - әлеуметтік әріптестік тетіктерін дамыту;
 - экологиялық білім беру жүйесін жетілдіру;
 - халықаралық ынтымақтастықты дамыту.
 - б) Қоршаған ортаға шаруашылық және өзге де қызметтің әсерін азайту әрі мынадай жолмен табиғат қорғау-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу:
 - Жердің климаты мен озон қабатына антропогендік әсер етуді азайту;
 - биоалуантүрлілікті сақтау;
 - экологиялық апат аймақтарын, зымыран-ғарыш полигондарын және әскери-сынақ кешендерін оңалту;
 - Каспий теңізінің қайраңы мен жақын аумақтардың ластануының алдын алу;

су ресурстарының жұтауы мен ластануының, әуе бассейнінің ластануының алдын алу; жинақтаулар көлемдерін қысқарту, өндірістік және тұрмыстық қалдықтарды жою және ұқсату; халықтың аурулары мен қоршаған ортаның сапасы арасындағы байланысты зерттеу.

Негізгі Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау
әзірлеуші министрлігі
Қажетті Республикалық бюджеттен 10185,7 млн. теңге, оның
ресурстар ішінде:
және 2005 жыл - 3703,3 млн. теңге;
қаржыландыру 2006 жыл - 1341,8* млн. теңге;
көздері 2007 жыл - 5140,6 млн. теңге қаражат бөлу
көзделуде.

Ескерту: * - қаржыландыру көлемдері тиісті жылға бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады.

Бағдарламаны Қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесін
іске асырудан оңтайландыру саласында мыналар:
күтілетін 2005 жылы:
нәтижелер табиғат қорғау іс-шараларын жоспарлауды әртүрлі деңгейдегі және салааралық үйлестіру қамтамасыз етілетін;
қоршаған ортаны қорғауды басқарудың тиісті институционалдық базасы қалыптастырылатын;
қоршаған ортаны қорғау саласындағы ғылыми зерттеулердің негізі құрылатын;
2006 жылы:
заңнама базасы ретке келтірілетін;
экологиялық Талаптар мен стандарттарды қайта қарау және әзірлеумен мемлекеттік бақылау жүйесі жаңғыртылатын;
Мониторингтің бірыңғай мемлекеттік жүйесінің жұмыс істеуі қамтамасыз етілетін және 10%-ға қоршаған ортаны қорғау мониторингінің жүйесі кеңейтілетін және ұлғайтылатын;
табиғат қорғау қызметін ынталандырудың тиімді экономикалық тетіктері пысықталатын және сынақтан өтетін;
халықаралық ынтымақтастықты кеңейту қамтамасыз

е т і л е т і н ;

2 0 0 7 жылы :

нормативтік әдістемелік құжаттама әзірленетін;
қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыстардың
ғылыми-техникалық негіздемесі қамтамасыз етілетін;
үздіксіз экологиялық білім беру, тәрбиелеу және
ағартушылық жүйесі жетілдірілетін болады.
Қоршаған ортаға шаруашылық және өзге де қызметтің
әсер етуін азайту, экожүйелерді қалпына келтіру және
оңалту саласында 2007 жылы мыналар қамтамасыз

е т і л е т і н б о л а д ы :

оны неғұрлым ластанған ірі қалалар мен өнеркәсіп
орталықтарында азайту кезінде 3,6 - 3,7 деңгейінде
атмосфераны ластаудың орташа көрсеткішін сақтау;
өндіріс қарқынын ұлғайту кезінде жылына 155-156
млн. куб. м деңгейінде ластанған ағындардың
төгінділер көлемдерін сақтау;
өндіріс және тұтыну қалдықтарын ұқсату көлемдерін
олардың жыл сайынғы жинақталуының 10% деңгейіне

дейін жеткізу.

Іске асыру

2005-2007 жылдар

мерзімдері

Ескерту. 1-бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен

2. КІРІСПЕ

"Қазақстан Республикасының 2005-2007 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау" бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 3 ақпандағы N 131 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2004-2015 жылдарға арналған экологиялық қауіпсіздік тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарының 1-тармағына сәйкес әзірленген.

Бағдарлама қоршаған ортаны ластау деңгейін азайтуды және оны тұрақтандыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеуді көздейтін 2004-2015 жылдарға арналған Қазақстан Республикасы Экологиялық қауіпсіздігі тұжырымдамасының бірінші кезеңін (2004-2007 жылдар) іске асырудың тетігі болып табылады.

Бағдарламада Қазақстандағы барлық экологиялық проблемаларға талдау жүргізілген және қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесін оңтайландыруды қоса,

оларды шешу жөніндегі шаралар әзірленген.

Бағдарлама іс-шараларын іске асыру нәтижесінде қоршаған ортаның сапасын тұрақтандыру жөніндегі міндеттерді шешу үшін жағдай жасалатын болады және сәйкесінше экологиялық ахуалдың бұдан әрі нашарлауының және Қазақстан Республикасы халқының денсаулығына оның әсер етуінің нақты және ықтимал қатерлерінің алдын алуға болады.

Ескерту. 2-бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен

3. ҚОРШАҒАН ОРТАНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАЙ-КҮЙІН ЖӘНЕ ОНЫ ҚОРҒАУ ЖҮЙЕЛЕРІН ТАЛДАУ

3.1. Қоршаған ортаның қазіргі жай-күйі

2004-2015 жылдарға арналған экологиялық қауіпсіздік тұжырымдамасына сәйкес климат пен озон қабатының өзгеруімен, биологиялық әралуантүрліліктің қысқаруымен, шөлейттенумен, топырақ қабатының, судың, ауаның ластануымен, қалдықтардың жиналуымен және тағы басқаларымен байланысты елдің неғұрлым күрделі экологиялық проблемалары болып табылады.

БҰҰ-ның климаттың өзгеруі жөніндегі үлгілік конвенциясын (1995 жыл) бекіткен және осы Конвенцияға Киото хаттамасына қол қойған Қазақстан көмірсутегі отынын жағудан парник газдары көлемінің тұрақты ұлғаюымен байланысты жаһандық жылынудың алдын алу жөніндегі жалпы әлемдік қозғалысқа қосылды.

Қазақстан Республикасында парник газдары шығарындыларының көздеріне түгендеу жүргізілген және тура әрі жанама парник эффектісімен газдардың эмиссиялары есептелген, сондай-ақ негізгі парник газы - көміртегінің диоксиді (CO_2) эмиссиясының болжамы жасалған. Жалпы ішкі өнімнің (ЖІӨ) бірлігіне парник газдары шығарындыларының үлестік көрсеткіші бойынша (3,38 кг/АҚШ доллары) көміртегінің диоксиді (CO_2) Орта Азия елдерінде бірінші орынды алады.

Көміртегінің диоксиді (CO_2) шығарындыларының көлеміне энергетика, ал энергия тасығыштардан - көмір елеулі үлес қосады. Деректердің болжамы бойынша неғұрлым жедел қарқынмен көмірдің үлесі өсетін болады және 2010 жылға қарай отынды жағудан жиналған жиынтық шығарындылар көлемінің 63%, ал 2020 жылы 66% құрайды. Экономикаға жаһандық жылынудың әсері және Қазақстан қоршаған ортасының жай-күйі арнайы зерттеуді талап етеді.

Озон қабатының бұзылуы Дүниежүзілік метеорологиялық ұйымның деректері бойынша соңғы 25 жылда озон қабатының бұзылуы 10% құрайды. Бес станцияда 1973 жылдан бері озонның жалпы құрамына бақылау жүргізілетін Қазақстанның үстінде

озон қабатының қалыңдығы 5-7%-ға қысқарды.

Жекелеген күндері адам үшін қауіпті ультракүлгін радиациясы дозасының асуын тудыратын атмосферадағы озон құрамының неғұрлым төмен мәні байқалуда.

Республикадағы флораның алуантүрлілігі түрлерінің, тегінің құрамы және саны бойынша біраз айырмашылық байқалады. Республика аумағында тамырлы өсімдіктердің 6000-нан астам түрлері, шамамен 5000 саңырауқұлақтар, 485 қыналар, 2000-нан астам балдырлар, шамамен 500 мүктектерілер тіркелген. Неғұрлым толық түгендеуге саңырауқұлақтардың түрлері мен жоғары өсімдік түрлері ұшыраған. Өсімдіктер ішінде 14% жергілікті түрі болып табылады. Олардың ішінде көне түрлері аз емес. Қазақстанның Қызыл кітабына өсімдіктердің жоғарғы және төменгі түрлерінің 404 түрі енгізілген.

Сексеуіл ормандары және бұталарды қоса алғанда, Қазақстанның ормандылығы 4,6% (11,5 млн.га), оларсыз - 1,2% (5,75 млн. га) құрайды. Қылқан жапырақты ормандар 1,8 млн га-ны алып жатыр. Қазақстан ормандары негізінен шаруашылық емес, топырақ қорғайтын және су-қорғайтын рөл атқарады.

Ормандардың биологиялық әртүрлілігіне қауіп төндіретін факторларға өрт, өздігінен жаппай кесу, малды жаю жатады. Соңғы 10 жылда Шығыс Қазақстанда жолақты қарағайлы орман алаңы 0,16 млн.га-ға немесе 20%-ке кеміді. Осы проблемаларды реттеу үшін "Мемлекеттік орман қорының учаскесінде қылқан және сексеуіл екпе ағаштарын басты пайдаланудың кесуіне тыйым салу және оларды сақтау жөніндегі шаралар туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 23 сәуірдегі N 460 қаулысы қабылданды.

Егер өткен ғасырдың соңғы он жылдығының басына орман қалпына келтіру жұмыстарының жыл сайынғы көлемі республика бойынша орташа алғанда, шамамен 80 мың га құраса, онда 1997 жылы орманды қалпына келтіру көлемдері 8 есе қысқарды және қазіргі уақытқа дейін іс жүзінде осы деңгейде қалуда (1-сурет).

1-сурет. Қазақстан Республикасындағы ормандарды қалпына келтірудің көлемі

Суретті қағаз мәтіннен қараңыз

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 14 мамырдағы N 542 қаулысымен "2004-2006 жылдарға арналған Қазақстан ормандары" бағдарламасы бекітілді. Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде ормандардың сақталуы, орманмен көмкерілген жерлердің біртіндеп ұлғаюы, өрттерден ормандарды қорғауды жақсарту, зиянкестер мен аурулардан оларды қорғау, ормандардың жастық құрылымын, сапалық құрамын және санитарлық жай-күйін жақсарту қамтамасыз етіледі.

Қазақстанның жануарлар әлемі омыртқалы жануарлардың 835 түрімен және омыртқасыздардың 100 мыңға жуық түрлерімен берілген.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 10 сәуірдегі N 408 қаулысымен сүт қоректілердің 40 түрі, құстардың 57 түрі, бауырымен жорғалаушылардың 10 түрі, қос мекенділердің 3 түрі, су жануарларының 19 түрі - сирек кездесетін және жойылу қаупі төнген жануарлардың тізбесі бекітілген. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1998 жылғы 19 маусымдағы N 573 қаулысымен Қызыл кітапқа енгізу үшін омыртқасыз жануарлар түрлерінің тізбесі бекітілген. Барлығы 96 түр.

Ормандарды жою, топырақтардың эрозиясы, ішкі және теңіз су қоймаларының ластануы, биологиялық ресурстардың шамадан тыс алу өсімдіктер мен жануарлар түрлерінің жойылуына, генетикалық деңгейде жоғалтуға және экожүйелерді тиісті өзгерістерге алып келеді.

Соңғы уақытта Қазақстан экологиялық факторлары үшін нақты сыртқы қатерді әлемде кең таралған генетикалық өзгеріске ұшыраған организмдер мен өнімдерді әкелу болып табылады. Өсімдіктер мен жануарлардың жат текті түрлерін интродукциялау биоәртүрлілікті жоғалту есептерінің бірі және ғылыми зерттеулер жүргізуді талап етеді.

Өткен ғасырдың алпысыншы жылдарының басына дейін Арал теңізі әлемдегі ішкі теңіздердің аумағы бойынша төртінші орында болды. Оның аумағы 64,5 мың шаршы километрге жетті, тереңдігі - 68 метрді құрады. 60-шы жылдардан бастап Арал теңізіне құятын сулар лезде азайды. Теңіз аумағы теңіз түбінің үш миллионнан астам гектарын жалаңаштап екі есе қысқарды. Теңіз деңгейі 19 метрге төмендеді, көлемі 1064-тен 210 км³ -қа қысқарды. Теңіз суының минералдануы 33,3-тен 60 г/л-ға дейін екі есеге жуық көтерілді. Арал өңірінде пайда болатын, тұзды-шаңды ағыстар ғарыштан түсірілген суреттердің деректері бойынша 150-300 және одан да үлкен километрлерге таралады. Шаңның таралу және шөгуі аймақтарының көлемі шамамен 25 млн.гектар құрайды.

Арал теңізі айдынының апатты қысқаруы аумағында 178 елді мекен орналасқан, 186,3 мың адам тұратын экологиялық апат аймағы деп, мәлім болғандай, Арал өңірін жариялаудың себебі болды. Ауыз сумен қамтамасыз ету негізінен, ашық су қоймалары мен әкелінетін сулардың есебінен, 25% құрайды. Қазіргі уақытта, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 7 мамырдағы N 520 қаулысымен 2004-2006 жылдарға арналған Арал өңірінің проблемаларын кешенді шешу жөніндегі бағдарлама бекітілді.

Семей аймағы (Семей ядролық сынақ полигоны - СЯСП) полигон әсерімен сипатталатын, денсаулық пен ауру жай-күйінің негізгі көрсеткіші бойынша ең қолайсыздың бірі болып қалуда. СЯСП-та ядролық қаруды сынау нәтижесінде Қазақстан халқының денсаулығына келтірілген зиянды бағалау жүйесі түпкілікті анықталып әзірленген жоқ және шаралардың тиісті кешенін жүргізуді белгілейді.

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің 2003 жылғы 22 тамыздағы N 182-өкімімен құрылған Ведомстволық жұмыс тобы бұрынғы әскери-сынақ полигонын,

оның ішінде, СЯСП-ты зерттеу үшін кешенді бағдарлама әзірлеуді жүргізуде. Бағдарламада осы жерлердегі нақты радиациялық жағдайды анықтау үшін жерлерді қайта өңдеу, оналту іс-шараларының кешенін әзірлеу және орындау жөніндегі жұмыстарды одан кейінгі жүргізумен ірі көлемді ғылыми зерттеулер көзделетін болады. Толық көлемді зерттеулерді полигонның өзінің жерлерінде ғана емес, сонымен, полигонға жақын аудандар аумақтарында да жүргізу қажет.

Теңіздің шабуылы салдарынан мұнай өндірістері, шаруашылық объектілері, коммуникациялар және басқалары су астында қалды. Келісім-шарт аумақтарынан тыс орналасқан 300 астам ұңғымалар иесіз болып қалды. Олардың 150-і астамы жедел жою шараларын қажет етеді, олардың 78-і су астында қалған.

Каспий теңізінің көмірсутегі ресурстарын игеру бастылары балық аулауға кедергі келтіру, теңіз түбіндегі бұзушылықтары, балықтар миграциясының бұзылуы, айдынды шеттету, судың лайлылығын арттыру, өндіру және тасымалдау кезінде технологиялық, авариялық төгінділер, шығарындылар және жайылулар болып табылады.

Қоршаған ортаны жану өнімдерімен ластай отырып, алауларда жағылатын ілеспе газды толық кәдеге жарату жөніндегі тиісті шаралар қабылданбайды. Бұл орайда, атмосфераға парник газдарының, күкірт пен азоттың көп саны шығарылады. Бұл орайда, техногендік сипаттағы жер сілкіністерінің мүмкіндіктерін ескеру қажет.

Каспийдің солтүстік және солтүстік-шығыс тайыз қайраң аймағы негізін бентостық, планктондық жануарлар мен балдырлардың үлкен әртүрлілігі құрайтын балықтар мен (оның ішінде бекіре тұқымдастар) құстардың табиғи молаюының бай таралу аймағын білдіреді. Қайраң аймағының және Еділ мен Жайық өзендері атырауының аумағы 1974 жылдан бастап қорық аймағы болып жарияланған, бірақ оны зоналауды қорық режимімен учаскелердегі жұмыстарды толық тыйым салу үшін аяқтау талап етіледі. Теңіздің солтүстік шығыс бөлігіндегі аралдарда Каспий итбалығының негізгі мекен ету ортасы, ал батпақты-сулы алқаптарда суда жүзетін құстарды, оның ішінде көшіп-қонып жүретін құстар мекен етеді. Каспий экожүйесінің бірегейлігін ескере отырып, тиісті экологиялық талаптар мен стандарттармен шаруашылық жүргізудің ерекше шарттарын әзірлеу қажет.

Республиканың су ресурстарының жай-күйі жалпы жеткіліксіздікпен, жалғасып жатқан ластанумен және тозумен бағаланады. Қазақстандағы тұщы су ресурстары 524 км³ құрайды, олардан 100,5 км³ өзен ағысына келеді.

Жер асты суларының барланған қорлары (16 км³) болжамды ресурстардың салыстырмалы шағын бөлігін - шамамен 27% білдіреді. Тұщы судың жер асты қорларына, стратегиялық ресурс мәртебесін беру қажет.

2002 жылы шаруашылық-ауыз суын пайдалану көлемі 1995 жылмен салыстырғанда екі есе төмендеді. Халықтың жан басына шаққандағы есепте шаруашылық-ауыз су мақсатындағы сулар орташа алғанда, шамамен тәулігіне 150 литрден келеді.

Республиканың ауыл халқы қала халқына қарағанда суды үш есе аз тұтынады.

Жыл сайын шайынды сулардың төгінді көлемі 5 млрд.м³ -ден артықты құрайды, Қарағанды, Оңтүстік Қазақстан, Павлодар, Маңғыстау, Алматы, Қызылорда облыстары оған елеулі үлес қосады. Соңғы 3 жылда жылына 155 млн.м³ деңгейінде (тазартылмаған және тазартуы жеткіліксіз) ластанған шайындылардың көлемдерінің тұрақтануы байқалады.

44 зерттелген су объектілерінен 9 өзен, 2 көл және 2 қойма "таза" су объектілеріне, ал "лас" және "өте лас" су объектілеріне 6 өзен мен 1 су қоймасы жатқызылған. Елек, Нұра, Ертіс өзендері мен Самарқанд су қоймасының сулары өте ластанған.

2004-2010 жылдарға арналған Қазақстан Республикасы Ауыл аумақтарының дамуы мемлекеттік бағдарламасында келтірілген деректер бойынша, елдің 637 ауылды мекендерінде (8,3%), сапаның нормасына сәйкес келмейтін (ащылығы 1,5 г/л-ден жоғары), оның ішінде, оның 176-да тұздың құрамы 2-3 г/л, ауыз суын пайдаланады. Осындай елді мекендердің көбі Солтүстік Қазақстан, Ақмола, Қызылорда облыстарында орналасқан.

Су тапшылығы және судың ластануы, ауыл шаруашылық өнімдерін және азық-түлікті алу мақсатында қолданатын, биологиялық ресурстарға кері әсерін тигізеді. Өзен аумағында немесе су қоймаларына жақын орналасқан ауылшаруашылық алқаптары өндірістік және коммуналдық кезеңнен өткен ластанған суды пайдаланады, онда жинақталған лас судың деңгейі өсуде. Ластанған жерде өсірілген өнім, пайдаланудың шектеулі аясын иемденген және жіберілген шығындар өтелмейді.

Қазіргі уақытта, Қазақстан Республикасында 14-тен 4 әскери-сынақ полигоны және "Байқоңыр" зымыранды-ғарыш кешені жұмыс істейді.

Зымыранның ұшуына отынның орасан зор шығыны кететіні белгілі және 40-50 км биіктікке дейін тығыз атмосфера қабатынан өту кезінде, сондай-ақ отынның 500-600 тоннасы жұмсалады, оның 200 тоннасын гептил құрайды. Оттегінің жануымен және ыдырау өнімдердің құралуымен отынның жану процесі ілесе жүреді. Қоршаған орта үшін, зымыран тасығыштардың бөлінетін жерге құлаған бөлшектері, улылығы жоғары отынның таралуы және қоршаған ортаға кері әсерін тигізетін басқа да факторлар ерекше қауіп төндіреді.

Атмосфераның негізгі ластануы түсті металлургия, жылу энергетикасы, қара металлургия кәсіпорындарының, мұнайгаз кешені мен көліктің шығарындыларымен байланысты.

Республиканың 19 қаласында атмосфералық ауаның ластану жай-күйін бақылау жүргізілуде. Риддер, Шымкент, Өскемен, Қарағанды, Алматы қалаларында ластанудың неғұрлым жоғары деңгейі байқалады. Кей кездері ластаушы заттардың ең жоғарғы шоғырлануы ШРШ-ны 10-20 рет асады (мысалы, Балқаш, Өскемен қалаларында күкірттің диоксиді бойынша).

Республиканың кейбір қалаларында атмосфералық ауаның ластану деңгейінің төмендеуі оңтайлы үрдісі байқалуда. Егер 90 жылдардың басында Өскемен, Риддер қалаларының ластану индексі 35-40 бірлікке жетсе, онда қазір 12-17-ге дейін төмендеді. Алайда керісінше үрдіс (Атырау облысы) де орын алуда.

2-сурет. Тұрақты көздерден ластаушы заттардың шығарындылары, мың т.

Суретті қағаз мәтіннен қараңыз.

2 және 3-суреттердің кестелерінде тұрақты және жылжымалы көздерден атмосфералық ауаға ластаушы заттардың жиынтық шығарындыларының серпіні көрсетілген. Тұтастай алғанда, өндірістің ұлғаймалы қарқынында 2,6-2,7 млн.тонна деңгейінде 1995-2003 жылдар ішінде тұрақты шығарындылардан 2000-2003 жылдар ішінде 0,9-1 млн.тонна деңгейінде автокөліктен атмосфераға жиынтық шығарындылардың салыстырмалы тұрақтануы байқалуда.

3-сурет. Автокөліктен ластаушы заттар шығарындыларының серпіні, мың.т.

Суретті қағаз мәтіннен қараңыз.

Қалалардағы жылжымалы көздерден шығарындылардың үлесі автокөлік санының ұлғаюы есебінен өсу үрдісі бар. Әсіресе, көміртегінің оксиді бойынша автокөліктің жаңа моделдерінің үлестік шығарындылары біраз асатын пайдаланылған газдардың ластаушы заттардың үлестік шығарындылары ескі үлгідегі әсіресе, пайдаланылатын көліктің теріс әсері бар.

Атмосфералық ауаны қорғау жөніндегі жүргізілетін іс-шаралар кәсіпорындар шығарындыларының есебін алуға және тұрақты әрі жылжымалы көздермен қоршаған ортаны ластағаны үшін төлемдер жинауға бағытталған. Алайда, зиянды заттар шығарындыларының азаю эффектісіне мұндай әдістермен қол жеткізілмейді, өйткені кәсіпорындар "экологиялық төлемдерінің" құны ол үшін түбінде, тұтынушылар төлейтін өнім құнына (жылу, энергия, қызмет көрсету) енгізіледі.

Экологиялық төлемдерді пайдалану тетігі өндірісте таза технологияларды енгізуді және экологиялық таза өндірістер мен циклдарды қолдауды көздейді.

Елдің әуе бассейнін ластауға трансшекаралық көшіру біраз үлес қосады: мысалы, Мәскеудің әдістемелік синтездеуші орталығы орындаған алдын-ала есептер бойынша Қазақстанның аумағындағы өз көздерінен күкірттің түсу үлесі жылына 380 мың тонна, сырттан әкелінгендерінің үлесі - жылына 446 мың тонна. Қазақстан, өз кезегінде көрші елдердің аумағына түсетін ластаулардың біраз көлемін жеткізеді.

Қазақстанның шамамен 5 млн. тұрғыны ластанған атмосфералық ауа жағдайында, 2 млн. - ластанудың өте жоғары деңгейі жағдайында тұрады.

Қазақстандық ғалымдар халықтың емделуіне, диагностика мен сауықтыруға жалпы шығындарды, өмірдің орташа ұзақтығын, аурухана парақтары және мүгедектерге зейнетақылар бойынша төлемдерге шығындарды ескере отырып, экологиялық жағдайдың нашарлауы салдарынан халықтың денсаулығына келтірілген залал есебінің моделін әзірледі. Денсаулықты қорғау және экожобалау орталығының деректері бойынша Қазақстанның шығындары бір жылға әрбір тұрғынға 8355 теңге (\$55,7) немесе атмосфераға шығарындылардың бір тоннасы үшін 9000 теңге (\$60) құрайды. Бұл атмосфералық ауаның ластануынан Қазақстан халқының денсаулығы үшін теріс эффект жылына кемінде 225 млрд. теңге (\$1,5 млрд.) құрайтынын білдіреді.

Республикада 22 млрд.т. аса өндіріс және тұтыну қалдықтары жинақталған. Пайдалы кен орындарын барлау кезінде өндірілетін минералдық шикізаттың 3-5% көлемін құрайтын 1-2 басым компонент ғана пайдаланылатыны мәлім, қалған масса қалдықтар түрінде жинақталады.

Түсті, сирек, асыл және радиоактивтік металдардың тау-кен металлургия өндірісі қалдықтарына жиынтық қорлары тиісті жеткілікті ірі кен орындарының қорларымен тең.

Қалдықтардың жалпы массасында 6,7 млрд.т - жерлерді, жер үсті және жер асты суларын, әуе бассейнін ластау көздері болып табылатын улы қалдықтар. Улы өнеркәсіптік қатты қалдықтардың негізгі көлемдері 5,2 млрд. т астамы түсті металлургия кәсіпорындарында жинақталған. Олар Қарағанды - 29,4%, Шығыс Қазақстан - 25,7%, Қостанай - 17%, Павлодар - 14,6% облыстарында жинақталған. Сақтаудың 100-ден астам орындарында 50 мың кюриден астам жалпы белсенділіктегі шамамен 50 млн.т радиоактивтік қалдықтар жинақталған. 100-ден астам сақтау орындарында жалпы активтілігі 250 мың кюри уран өндірісі саласының шамамен 250 млн. тонна радиоактивті қалдықтары жинақталған.

Өндіріс қалдықтарының жыл сайынғы өсімі 1 млрд.т-ға жетеді.

Мұнай-газ кешені, жылу энергетикасы, тау-кен және ұқсату өнеркәсібі кәсіпорындарының бұрынғы қызметінен қалдықтар, сондай-ақ қазіргі уақытта иесіз объектілер: мұнай-газ және гидрогеологиялық ұңғымалар, шахталар, кеніштер (оның ішінде радиоактивтік қалдықтармен), қалдықсақтауыштар және ақаба сулардың жинақтаушылары, әскери-сынақ полигондары жататын тарихи ластанулар проблемасы бар.

Жыл сайын қатты тұрмыстық қалдықтардың көлемі шамамен 10-13 млн.м³ ұлғаяды. Тек, Алматы қаласында жыл сайын 2 млн.м³ қоқыс жинақталады, одан 300 мың.м³ ұқсатылады. Орташа алғанда, тұрмыстық қалдықтар құрылымында шамамен 50% тұрмыстық қалдықтар, шамамен 26% - қағаз, шамамен 9% - пластмасса, шамамен 15% - шыны, тігін, тері, металл, қыш, құм және өзгелері құрайды.

Қатты тұрмыстық қалдықтардың негізгі массасы компоненттерге бөлінбестен

әкетіледі және ашық қоқыстарда жинақталады, олардың 97% табиғат қорғау заңнамасының талаптарына сәйкес келмейді, оларды орналастыру мен жайғастыру қоршаған ортаға әсер етуді жобалаусыз және бағалаусыз жүзеге асырылған. Республикадағы қатты тұрмыстық қалдықтардың 5%-тен астамы ғана кәдеге жаратуға немесе жағуға ұшырайды.

Қазіргі уақытта, облыстарда өндірістік және қатты тұрмыстық қалдықтардың статистикалық есебі ғана жүзеге асырылады. Олардың кадастрлары жүргізілмейді. Жинақталған қалдықтарға түгендеу жүргізуді талап ететін қалдықтармен ластанған көлемдер мен алаңдардың дәл деректері жоқ.

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, радиоактивті, бактериологиялық, химиялық ластану.

Радиоактивтік ластану Қазақстанның негізгі экологиялық проблемаларының бірі болып табылады. Оның көздері болып мыналар қызмет етеді:

уран өндіретін және ұқсатушы өнеркәсіптің жұмыс істемейтін кәсіпорындарының қалдықтары - уран кеніштерінің үйінділері, өздігінен ағатын ұңғымалар, қалдықсақтауыштар, технологиялық желілердің бөлшектеліп алынған жабдығы; ядролық қаруды сынау нәтижесінде ластанған аумақтар; мұнай өндіру қалдықтары және жұмыс істеуін тоқтатқан мұнай жабдығы; ядролық реакторлар қалдықтары, иондаушы сәулеленудің жұмыс істеуін тоқтатқан көздері.

Қазақстан аумағында уран өндіруші кәсіпорындардың жинақталған қалдықтары жинақталған табиғи радиоактивтіліктің жоғары деңгейін белгілейтін алты ірі уран беретін геологиялық провинциялар, көптеген шағын кен орындары мен уранның кен басқармалары бар. Көптеген аумақтар ядролық сынақтар жүргізу салдарынан радионуклидтермен ластанған.

Қазақстанның 30% аумағында - табиғи радиоактивті газ - радонның жоғары бөлінуінің әлеуетті мүмкіндігі бар.

Химиялық ластану проблемасы шаруашылық қызметі процесінде адам пайдаланатын химиялық активті заттардың кең таралуымен байланысты, оның ішінде, тірі организмде жинақталу қабілетіне ие, табиғи ортада бәсең бүлінетін, тұрақты органикалық ластанулар (ТОЛ) өте қауіпті.

ТОЛ-дың ауқымды бөлігі қалдық санмен топырақ бетінде және өсімдіктер массасында ұзақ жылдар сақталатын пестицидтермен берілген. Өнеркәсіптік ТОЛ энергетика, мұнай өңдеу және химия өнеркәсібінің кәсіпорындарында жиналады және пайдаланылады.

Төтенше жағдайлар жөніндегі министрліктің деректері бойынша Қазақстанда 1994 жылдан басталған кезең үшін табиғи және техногендік сипаттағы 320 мың төтенше жағдайлар мен оқиғалар тіркелген, зиян шеккендердің жалпы саны 250 мыңнан астамды, қайтыс болғандар шамамен 40 мыңды құрады. Сараптық бағалаулар бойынша

қосымшалар ретінде бекітілуі тиіс.

Қазіргі уақытта, экологиялық жоспарлау Үкімет, министрліктер, әкімдіктер мен жекелеген кәсіпорындар деңгейінде жүзеге асырылады. Кәсіпорындар табиғат қорғау іс-шараларының жоспары көбінесе тексеру барысында берілген мемлекеттік инспекторлар нұсқамаларының тармақтарын қайталайды, ол қоршаған ортаны сауықтыру, ұтымды табиғат пайдалану, сәйкесінше қаржыландыру мәселелеріне жоспарлы тәсілдің жоқ екенін көрсетеді. Өз инвестициялық саясатында шетелдік және отандық кәсіпорындар табиғат қорғау саласын қаржыландырудың қалдық қағидатын басшылыққа алады, яғни табиғат пайдалану нақты тұтыну сипатын жалғастыруда.

Әртүрлі министрліктер мен ведомстволар бойынша, оның ішінде шаруашылық қызметімен айналысатын мемлекеттік экологиялық бақылаудың шашыраңқылығы барлық бақылаушы органдардың жұмысын үйлестірудің, қайталауды жоюдың, экожүйелік мемлекеттік бақылауды дамытудың қажеттілігін белгілейді.

Бақылаушы құрылымдардың әлсіз материалдық-техникалық жарақтануы салдарынан құқық қолдану практикасы бөлігінде жедел бақылаудың тиімділігі төмен.

Қоршаған ортаны қорғаудың экономикалық тетіктерін жетілдіру табиғи ресурстарды пайдалану және қорғау жөніндегі шаруашылық қызметін реттеудің мықты факторы болып табылады. Бұл салада нормативтік-әдістемелік базаны жетілдіру жөніндегі жұмыс жүргізілуде, қоршаған ортаны ластағаны үшін төлем ретінде алынатын қаражатты нысанды пайдалану тетіктерін жүргізу қажет.

Табиғат қорғау қызметінің тиімділігін арттыру табиғат пайдалану мен экологиялық сараптаманың рұқсат ету жүйесін оңтайландыруға жәрдемдеседі.

Қазіргі уақытта мониторингтің әртүрлі ведомстволық жүйелерінің жұмыс істеуі жедел және тиімді басқарушылық шешімдер қабылдауға қажетті қоршаған орта жай-күйінің толық мәндегі тұтас сипатын бере алмайды.

Жұмыс істеп тұрған мониторинг жүйелері, қызметтер мен желілер, негізінен, қоршаған орта объектілерінің ластануын бақылауды жүзеге асырады. Олар ведомстволарға бағынады, әдістемелік, бағдарламалық және ұйымдастырушылық жағынан бір-бірімен байланыссыз. Олардың қызметінің үйлесімділігі жоқ болғандықтан, тақырыптық табиғат қорғау міндеттерін шешуге және жедел басқарушылық шешімдер қабылдауды ақпараттық қолдауға мүмкіндік бермейді. Ақпараттық жағынан бұл желілер бірге жұмыс істей алмайды. Ақпараттың техникалық, математикалық және басқа да түрлері талап етілетін номенклатураны, анық және дәл өлшемдер, экологиялық ахуалды жақсарту жөніндегі ақпараттар алудың қажетті шұғылдығы мен нұсқамалар әзірлеуді қамтамасыз ете алмайды.

4. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

5. БАҒДАРЛАМАНЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ ЖӘНЕ ІСКЕ АСЫРУ ТЕТІКТЕРІ

Шешуші деңгейдегі нақты іс-қимылдардың тиімділігі басқару жүйесінің дайындылығымен, қажетті заңнама және нормативтік-әдістемелік базаның, табиғат қорғау жүйесінде экономикалық және қаржы тетіктері мен ынталандыруларының болуымен, әлеуметтік-экологиялық-экономикалық проблемаларды кешенді шешуге бағытталған тетіктердің синергизмімен айқындалады.

Мәлімделген мақсат әуе бассейніне ластаушы заттардың шығарындыларын, оның ішінде, парник газдары мен озон бүлдіргіш заттарын, су көздеріне ластанулар төгінділерінің көлемдерін тұрақтандыруға, өндіріс және тұтыну әрі басқа да қалдықтарды жинақтау қарқынын азайтуға бағытталған іс-қимылдарды іске асыру жолымен қол жеткізілетін болады.

5.1. Қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесін оңтайландыру

5.1.1. Заңнаманы экологияландыру

Жүйелік талдау теориясын пайдалана отырып, қоршаған ортаны қорғау бөлігінде нормативтік-құқықтық базаны жетілдірудің ғылыми негізделген тәсілдері жөніндегі ұсыныстарды дайындау қажет.

Каспий теңізінің құқықтық мәртебесін реттейтін заңдар жобаларын әзірлеуді жалғастыру көмірсутегі шикізатын өндірумен байланысты көптеген елдердің мүдделері шоғырланатын аймақтың ерекше жағдайымен байланысты. Заңнамалық-құқықтық және нормативтік құжаттар биологиялық ресурстарды молықтыру мен тұрақты қалпына келтірудің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін экологиялық қолайлы компромистерге кепілдік беруі тиіс.

Экологиялық және техникалық нормативтерді заңнамалық бекітумен әрі оларды белгілеу тәртібімен нормативтік-әдістемелік табиғат қорғау құжаттамасын әзірлеу, пысықтау, бейімдеу және бірегейлендіру 2005-2007 жылдар бойы жүргізілетін болады.

5.1.2. Экономиканы экологияландыру

Табиғи объектілердің құнын және табиғат қорғау іс-шараларының тиімділігін айқындаумен экологиялық-экономикалық бағалау әдістерін әзірлеу шектеулер мен тыйым салулар тетіктерімен қатар қоршаған ортаны қорғау және табиғат пайдалану саласындағы пәрменді экономикалық тетіктерді дамытуға жәрдемдесетін болады.

Экологиялық талаптар мен өлшемдерді енгізу және барлық әзірленетін мемлекеттік, салалық және өңірлік бағдарламаларды келісу - экономиканы экологияландырудың

негізгі шарты. Экологиялық талаптар мен өлшемдер бағдарламаларды әзірлеу барысында енгізілуі және міндетті экологиялық сараптамадан өту процесінде түзетілуі т и і с .

Халықаралық тәжірибені ескере отырып, табиғат пайдаланудың және экологиялық сараптаманың рұқсат ету жүйесін оңтайландыру жоспарлы және дәйекті түрде жүргізілетін болады. Рұқсат ету жүйесі экологиялық жағдайдың аялық деңгейін және халықтың денсаулығы мен қоршаған ортаға зиянды әсер етудің мүмкін болатын салдарларын ескере отырып, әрбір объектінің қоршаған ортасына әсер етудің негізді бағалау жолымен табиғат қорғау жұмысының практикасына енгізіледі.

Қоршаған ортаға теріс антропогендік әсер етулерді азайтуға жәрдемдесетін мемлекеттік бақылаудың тиімді моделін құру экожүйелік тәсілдің қағидатына негізделген. Бұл орайда, табиғи объектілер күрделі ішкі және сыртқы байланыстарға ие тұтас жүйе ретінде қаралады. Тек осындай тәсіл әртүрлі министрліктер мен ведомстволар бойынша бақылау функцияларын жинақтау кезінде нәтижелі болуы м ү м к і н .

Дүниежүзілік сауда ұйымына (ДСҰ) Қазақстанның кіруі жөніндегі жүргізілетін іс-шаралармен байланысты қажетті және талап етілген халықаралық стандарттармен қоршаған ортаны қорғау саласындағы қазақстандық стандарттарды үйлестіру мақсатымен халықаралық экологиялық стандарттарға ИСО 14000 көшуді ғылыми қамтамасыз ету осындай көшуді қамтамасыз ету жөніндегі әдістемелік нұсқаулар әзірленетін және қоршаған ортаны қорғау бағдарламасын ақпараттық сүйемелдеу жөніндегі ұсыныстар дайындалатын болады.

Экологиялық тиімді ресурс үнемдейтін технологияларды, өндірістерді, шикізат түрлерін, материалдарды, өнімдер мен жабдықты әзірлеу жөніндегі зерттеулер ерекше ресурс үнемдейтін технологиялар саласындағы неғұрлым тиімді экологиялық және экономикалық орынды шешімдерді табу мақсаты бар.

Әлеуметтік-экономикалық жоспарлау практикасына қоршаған ортаны қорғау саласындағы индикаторлар мен көрсеткіштер жүйесін және мемлекеттік статистиканы әзірлеу және енгізу қоршаған ортаның жай-күйін объективті сандық бағалау алуға, әкімшілік шешімдерін жоспарлау, қабылдау саласында пайдалану үшін бағыттылығы мен оның серпінінің қарқынын қадағалауға мүмкіндік береді.

Қоршаған ортаны қорғау облыстық басқармаларының химиялық зертханаларын талдамалық жабдықпен қамтамасыз ету, гидрометрикалық және гидрохимиялық жұмыстарды жүргізу үшін арнайы теңіз кемесін сатып алу қажет, ол бақылау-инспекциялық жұмысының сапасын арттыруға, сондай-ақ табиғат қорғау заңнамасын бұзу жағдайында экожүйелер мен халықтың денсаулығына келтірілетін зиянның дәлелділігіне мүмкіндік береді.

Ескерту. 5.1.2-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.1.3. Қоғамды экологияландыру

Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық жүйесін құру және азаматтардың қалың тобының экологиялық ақпаратқа қол жетуін қамтамасыз ету Ақпаратқа кіру, шешімдер қабылдау процесіне жұртшылықтың қатысуы және қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша сот әділдігіне қол жеткізу туралы конвенцияға қол қою және бекіту кезінде Қазақстан Республикасы алған міндеттемелерді іске асыру міндеттемелерді іске асыру міндеттерін е жауап береді.

Қазақстан Республикасының орта білім берудің мемлекеттік жүйесіне экологиялық білім беру бойынша инновацияларды енгізу тетіктерін әзірленетін болады.

Экологиялық қауіпсіздік жөніндегі білім беру бағдарламаларын енгізу бойынша ұсыныстар әзірленген.

Экологиялық ағарту және үгіт-насихат жүйесін дамытуды қамтамасыз ету ақпараттық-ағарту материалдарын жаңарту және құру жөніндегі жұмысты ұйымдастыруды болжайды. Ол халықтың қалың топтары үшін экологиялық білімдерді насихаттауды, қорғаудың ерекше шараларын талап ететін елдің флорасы мен фаунасының бірегей түрлерін суреттеумен және әдемі бейнелеумен брошюраларды, ақпараттық парақтарды, ғылыми-қызғылықты әдебиетті, күнтізбелерді, открыткаларды, буклеттерді, почта маркалары мен белгілерін шығару жолымен экологиялық мәдениетті қалыптастыруды, теле және радиохабарларын ұйымдастыруды қамтиды.

Экологиялық мазмұндағы мерзімді басылымдарды қолдау бұқаралық ақпарат құралдарында (БАҚ) экологиялық проблемаларды экологиялық жағдайлардың жай-күйін, табиғат қорғау іс-шаралары мен жетістіктерін неғұрлым кең суреттеу қажеттілігімен байланысты.

5.1.4. Қоршаған орта мониторинг жүйесін дамыту

Қазақстан Республикасының қоршаған орта мониторинг жүйесін дамыту үшін мынадай негізгі бағыттар бойынша жұмыстар жүргізу қажет:

қоршаған орта мониторингінің нормативтік-құқықтық базасын және ғылыми-әдістемелік базасын жетілдіру;

аналитикалық зертханаларды қоса, қоршаған орта жай-күйін бақылаудың мемлекеттік желілерін дамыту және техникалық қайта жарақтандыру;

қоршаған орта мониторингінің ақпараттық-технологиялық және телекоммуникациялық жүйелерін дамыту.

Нормативтік-құқықтық және ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету ұйымдастырушылық, құқықтық, нормативтік қамтамасыз етуді қарастырады.

Қоршаған орта мониторингін ұйымдастырушылық қамтамасыз ету мониторинг міндеттерін толық және тиімді орындаған жағдайда шығынды азайтуды қамтамасыз

ететін басқару құрылымдарын оңтайландыруға бағытталған және нормативтік және нұсқаулық құжаттарды шығару және енгізу жолымен іске асырылады.

Қолданыстағы заңдарға сәйкес Қазақстан Республикасы қоршаған ортасының экологиялық мониторингі орталығын, сондай-ақ Каспий теңізі мен Арал өңірлерінде экологияның өңірлік орталықтарын құрумен әртүрлі мемлекеттік органдар арасындағы ақпаратпен алмасуды қамтамасыз етуі тиіс. Бірыңғай мемлекеттік табиғи ресурстар және қоршаған орта мониторинг жүйесінің жұмыс істеуін және бұдан әрі дамуын қ а м т а м а с ы з е т у қ а ж е т .

Құқықтық қамтамасыз ету қоршаған орта мониторингінің мәртебесін реттейтін, белгіленген тәртіппен құқықтық және заңнамалық актілер мен құжаттарды әзірлеу және қ а б ы л д а у д ы қ а р а с т ы р а д ы .

Нормативтік қамтамасыз ету қоршаған орта жай-күйін бағалау және болжау бойынша жұмыстарды орындауға, табиғат қорғау қызметінде басқарушылық шешімдерді жасау және қабылдауға негіз болатын қоршаған орта жай-күйін, оған антропогендік әсерлердің нормасын анықтайтын нормативтерді әзірлеу және т а ғ а й ы н д а у д ы қ а р а с т ы р а д ы .

Қазақстан Республикасы аумағындағы қоршаған орта жай-күйі өзгерістерін үзіліссіз бақылау метеорологиялық, климаттық, аэрологиялық, гидрологиялық, агрометеорологиялық жағдайлармен бірге, көбінесе бақылау желілерінің қазіргі өлшеу құралдарымен ж а б д ы қ т а л у ы н а т ә у е л д і .

Жоспарланатын іс-шаралар мыналарды қарастырады:

метеорологиялық және аэрологиялық бақылаулардың мемлекеттік желілерін спутниктік өнімдер және т.б. сияқты берілімдерді алу мүмкіндік ескере отырып о ң т а й л а н д ы р у д ы ;

әсіресе ерекше қорғалатын аумақтарда орналасқан трансшекаралас өзендер мен су нысандарын бақылауды ұйымдастыру жағынан, қазіргі талаптарды ескере отырып, мемлекеттік гидрологиялық желілерді дамытуды және заман талабына сәйкестендіруді;

қоршаған ортаның негізгі құрамдас бөліктерінің (атмосфералық ауа және атмосфералық жауын-шашын, жер үсті сулары мен топырақ, радиациялық жағдайы) жай-күйіне және ластануына бақылаулардың жаңа бөлімшелерін құруды және жұмыс і с т е п т ұ р ғ а н д а р ы н ж а ң а р т у д ы ;

гидрометеорологиялық станциялар мен бекеттер желілеріне автоматтандырылған және ұ т қ ы р б а қ ы л а у құралдарын енгізу;

атмосфера, жер үсті суы, теңіз ортасы, топырақ, ауылшаруашылығы дақылдары, жайылым өсімдіктері, ластанушы заттардың трансшекаралық тасымалдануы жағдайын бақылаудың жаңа әдістері мен технологиясын жасауды;

тозуы 80%-дан жоғары бөлімшелерде жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарын жүргізу - қызмет үйлерін, метеорологиялық алаңдарды, гидрогеологиялық бекеттерді, қосалқы

құрылыстарды, байланыс және күш жабдықтарын жаңарту және қалпына келтіру; қоршаған орта мониторингін бақылау және тексерудің экологиялық желілерін дамыту және кеңейту, аумақтық дәрежедегі аналитикалық зертханаларды стационарлық және ұтқыр (жылжымалы) бақылау және өлшеу құралдарымен ж а р а қ т а н д ы р у ;

Солтүстік Каспий, зымыран-ғарыштық полигондардың әсеріне ұшыраған аумақтарында, сондай-ақ Балқаш көлі, Нұра өзені бассейндерінде, Щучинск-Бурабай курорттық аймағында, "Ақтау" теңіз порты" арнайы экономикалық аймағының аумағында, Алматы қаласының аэродинамикалық жағдайына және аэроғарыштық мониторинг жүргізуді қамтамасыз ету.

Ақпараттық-технологиялық және телекоммуникациялық жүйесін дамыту қоршаған орта мониторингінің аумақтық ақпараттық-талдау орталықтарының техникалық дамуы және қоршаған орта мониторингінің ақпараттық жүйесін дамыту негізінде, сондай-ақ қоршаған орта мониторингінің мемлекеттік бақылау желісіне байланысты ұйымдастыру жолымен ақпаратты жинау мен өңдеудің республикалық орталығы шеңберінде өткізу жоспарлануда.

Ескерту. 5.1.4-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.1.5. Қоршаған ортаны қорғауды ғылыми қамтамасыз ету

Биоалуандылық, жерлердің шөлейттенуі мен оңалуы, шайынды суларды тазарту, атмосфералық ауаны қорғау, қалдықтарды басқару, гидроэкология, экологиялық заңнама проблемалары бойынша жоғары оқу орындарының базасында жеті арнайы ғылыми-аналитикалық орталықтарын құру және қамтамасыз ету қоршаған орта мен табиғат пайдалану саласындағы ғылыми-талдау жұмысын жақсарту мен ретке келтіруге, стратегиялық және жедел шешімдер қабылдау үшін кәсіби-дайындалған нұсқамалармен қоршаған ортаның сапасын басқаруды жетілдіруді қамтамасыз етуге б а ғ ы т т а л ғ а н .

Қазақстанның шаруашылық игеру аумақтарының экологиялық қатерлерін бағалау оларды бағалау және басқару жөніндегі теориялық және әдістемелік тәсілдерді әзірлеуді болжайды. Жұмыс экологиялық қауіптіліктің деңгейін айқындаумен экологиялық жағдайдың туындау мүмкіндігін бағалауды, экологиялық қатердің сандық және сапалық өлшемдерін анықтай отырып, қоршаған ортаға болжанатын әсер етуді бағалауды, экологиялық қатердің әртүрлі аспектілерін көрсететін арнайы карталарды ж а с а у д ы қ а м т и т ы н б о л а д ы .

Қазақстан Республикасы қоршаған ортасының жай-күйі туралы жыл сайынғы ұлттық баяндаманы дайындау басқарудың мемлекеттік органдарын, ғылыми, қоғамдық

ұйымдарды және халықты қоршаған орта сапасының жай-күйі мен қорғау туралы объективті ақпаратпен қамтамасыз етеді.

Қазақстан Республикасының Экологиялық атласын жасау және баспаға дайындау жөніндегі жұмыстар 2004 жылы басталды және 2007 жылға қарай анықталуы тиіс. Қазақстан Республикасының электрондық атласын әзірлеу және құру жөнінде зерттеулер ұйымдастырылған.

Табиғи ресурстардың урбандалған аумағын пайдалану деңгейін және қоршаған ортаға оның әсер ету дәрежесін көрсететін көрсеткіштер жүйесі арқылы көрініс берген деректер кешенін алуға мүмкіндік беретін экологиялық паспорттарды құру мақсатымен Қазақстан қалаларының экологиялық жай-күйін кешенді зерттеу.

Қазақстан Республикасының Тұрақты даму жөніндегі кеңесінің жұмысына ақпараттық, ғылыми және әдістемелік қолдау көрсету үшін Щучье-Бурабай курорт аймағында орналастырумен экологиялық тұрақты даму орталығын ашу қажет. Көрсетілген аумақта оның орнықты даму жолдарын белгілеу үшін кешенді экологиялық зерттеулер жүргізілетін болады.

Щучье-Бурабай табиғи аумағының проблемаларын кешенді шешу мақсатында ластанудан қоршаған ортаны қорғау мақсатымен шаруашылық жүргізуші субъектілердің шаруашылық-тұрмыстық шайынды суларын тазартуы жөніндегі тұрақты жұмыс істейтін экологиялық моделді және ғылыми-негізделген нұсқамаларды әзірлеу қажет.

Басқарудың ерекшеліктерін, өлшемдері мен деңгейін қамтитын Қазақстан Республикасының урбандалған аумақтарының экологиялық қауіпсіздігін басқарудың ғылыми негіздерін әзірлеу жөніндегі ұсыныстарды дайындау қажет.

Қоршаған орта мониторингі жүйесінің алдында тұрған міндеттерді орындаудың толықтығы мен дұрыстығына кепілдік беретін ғылыми базаны құру қоршаған орта жай-күйін бақылау, бағалау, болжау және басқару шешімдерінің нұсқаларын әзірлеу үшін пайдаланылатын жұмыстар кешенінің проблемасын, әдістерді, құралдарды, алгоритмдер және бағдарламаларды пайдалану мүмкіншіліктері мен шектерін айқындауы тиіс. Ол нақты жұмыстарды орындау қағидаттары мен ережелерін құрайтын ғылыми зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу жолымен іске асырылады.

Трансшекаралық сипаттағы проблемаларды шешу үшін Қазақстанның шекара маңындағы аудандарының экологиялық жағдайын зерттеу қажет.

Ескерту. 5.1.5-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.1.6. Халықаралық ынтымақтастықты кеңейту

БҰҰ-ның толыққанды мүшесі ретінде Қазақстан жаһандық әріптестік негізінде тиімді экологиялық саясат жүргізу үшін халықаралық ынтымақтастықты пайдалануға

т ы р ы с а д ы .

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастықты одан әрі кеңейту мыналарды көздейді:

халықаралық шарттар мен келісім-шарттар бойынша міндеттемелер шеңберінде қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасына және халықаралық құқық нормаларына талдау жүргізу, Еуропа Одағының елдерімен заңнаманың барынша жақындасуын қамтамасыз ету;

Қазақстандағы табиғат қорғау халықаралық конвенцияларын іске асырудың құқықтық тетіктерін әзірлеуді жалғастыру;

"21 ғасырға арналған Жергілікті Күн Тәртібін" қалыптастырудың ғылыми-әдістемелік негіздерін әзірлеу жөніндегі ұсыныстарды дайындау;

Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық конвенцияларды іске асыру жөніндегі ұлттық есептерді дайындау және жай-күйін бағалау;

қоршаған ортаның мониторингі бөлігіндегі Дүниежүзілік банк Метеорологиялық Ұйымның бағдарламаларына және Каспий экологиялық бағдарламаларының іс-шараларына қатысу.

5.2. Қоршаған ортаға шаруашылық және өзге де қызметтің әсерін азайту, экожүйелерді қалпына келтіру және оңалту

5.2.1. Климаттың өзгеруінің алдын алу

Қазақстан климатының қазіргі заманғы және болашақ жай-күйін әрі экологиялық даму және экологиялық қауіпсіздік үшін оның салдарларын бағалау жылындың жаһандық процестерімен байланысты. Климаттың қазіргі заманғы эволюция моделдеріне сәйкес Қазақстанда ауа температурасының бұдан әрі өзгеруін күтуге болады, ол табиғи аумақтардың ауысуын тудыруы және жерлердің шөлейттенуі мен жұтау процестерін анықтауы мүмкін. Климаттың өзгеруінің мұндай сипаты кезінде теріс салдарлар оң салдарларға қарағанда неғұрлым маңызды болуы мүмкін. Климаттың алдағы өзгеруіне қазіргі заманғы бейімделу іс-шараларын әзірлеу және жүргізу Киото хаттамасына қол қоюмен де айқындалған өте көкейкесті міндет болып табылады.

Қазақстан Республикасындағы парник газдарының шығарындыларының/ағындарының жыл сайынғы түгендеуін жүргізу олардың көлемдері мен ауа райы-климаттық құбылыстардың өзгеруі арасындағы байланысты зерттеуге мүмкіндік береді.

Осы жұмыстарды үйлестіру мақсатымен "Қазақ экология және климат ғылыми-зерттеу институты" РМК-сы базасында Климаттың өзгеруі және озон орталығын құру қажет.

5.2.2. Озон қабатының бұзылуын зерттеу және оның алдын алу

Қазақстанның үстіндегі озон қабатының жай-күйінің серпінін зерттеу жөніндегі зерттеу жүргізулер және оған әсер етудің теріс салдарларының алдын алу жөніндегі шараларды әзірлеу тірі материяның экологиялық қауіпсіздігіне қатер төндіретін процестердің алдын алу қажеттілігіне байланысты туындаған. Іс-әрекет Монреаль хаттамасының Тарабы ретінде озон қабатын қорғау жөніндегі Қазақстанның міндеттемелерін орындау ретінде ұсынылған.

Озон бүлдіретін заттарға жыл сайынғы түгендеу жүргізу оларды тұтынудан біртіндеп қысқартумен және пайдаланудан алумен міндеттемелерді орындаумен байланысты.

Қазақстанның ауа райы мен климатына озон қабатының өзгеруінің әсер етуін бағалау озон қабатының эволюциясынан ауа райы - климаттық жағдайлардың тәуелділігін анықтау жолымен экологиялық қауіпсіздікті ғылыми қамтамасыз етуді жетілдіру қажеттілігімен айқындалады. Озон экранының жай-күйінен климаттың күтілетін өзгеруінің болжамын, сондай-ақ ауа райы мен климатқа озонның негізгі көрсеткіштері бойынша Қазақстан аумағына аудандастыруды әзірлеуді көздейді.

5.2.3. Биоәртүрлілікті сақтау

ЮНЕСКО-ның Дүниежүзілік табиғи мұра тізіміне елдің ерекше қорғалатын табиғи аумақтарын енгізу жөніндегі жұмысты жүргізу осындай объектілерге халықаралық талаптардың сәйкестігі көзқарасы жағынан оларды зерттеуді, қатаң қорғау жүйесін жетілдіруді қамтиды.

Топырақ-өсімдік қабатына және жануарлар әлеміне Қарашығанақ мұнайгазконденсаты кен орны объектілерінің әсерін анықтау - жедел дамып келе жатқан мұнайгаз өндіру саласымен байланысты жұтау процестерінде нақты көрініс беретін Батыс Қазақстан үшін өте көкейкесті. Алынған нәтижелер осындай табиғи және экологиялық жағдайдағы өңірлерде пайдаланылатын болады.

Батыс Қазақстанның жағалау-сулы және су экожүйелеріне бағалау жүргізу үшін флора мен фаунаға түгендеу жүргізу, су қоймаларының гомеостатистикалық өлшемдерін анықтау, осы аумақтарды мақсатты пайдалану жөніндегі ғылыми-практикалық нұсқамаларды беру қажет.

Биоалуандылықты сақтау мақсатымен шөлейттену процестеріне Қазақстан аумағының ұшырауын бағалау, Қазақстанның шөлді аудандарында шұратты жүйелерді құрудың мүмкіндіктеріне ғылыми бағалау жүргізу, атмосфералық және топырақ құрғақшылығын бақылаудың жүйесін әзірлеу қажет.

Солтүстік Қазақстанда астық өндірудің табиғи қатеріне бағалау жүргізу үшін

атмосфералық және топырақ құрғақшылығының геоақпараттық жүйелерінің базасында мониторинг жүйесін әзірлеу көзделеді.

Баянауыл мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің экологиялық жай-күйін жақсарту мақсатында парк аумағында ландшафты зерттеулер, негізгі өрттің орындарында өсімдіктердің пирогенді ауысуын зерделеу жүргізу, табиғи парктің орнықты дамуын қамтамасыз ету жөнінде зерттеулер жүргізу қажет.

Ескерту. 5.2.3-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.4. Каспий теңізінің қоршаған ортасын қорғау

Каспий теңізінің биоресурстарын қорғау жөніндегі нормативтік- құқықтық кесімдерді, оның ішінде, мұнай операцияларын жүргізу кезінде және мұнайдың апатты төгілуі нәтижесінде балық қорларына келтірілген залалды айқындау жөніндегі, сондай-ақ су бетіне жайылған мұнай өнімдерінің көлемін айқындау жөніндегі әдістемелік нұсқамаларды әзірлеу аймақтың бірінші кезектегі табиғат қорғау іс-шарасы ретінде қаралады.

Теңіз деңгейінің көтерілуімен байланысты Солтүстік-Батыс Каспий маңы аумағының экологиялық жай-күйін бағалау және болжау гидродинамикалық және субалансы моделдерінің негізінде көмірсутегі шикізатының кен орындарын жедел барлауды ескере отырып, Атырау облысының шегіндегі Каспий теңізі жағалауының қазіргі заманғы экологиялық жағдайын зерттеуді қамтиды.

Қазақстандық Каспий маңы қайраңын және жағалауын шаруашылық пайдаланудың оңтайлы режимдерін айқындау және қорғау мақсатында табиғи-шаруашылық жүйелердің экологиялық жай-күйін бағалау негізінде өңірді функционалды аймақтарға бөлуді жүргізу қажет. Каспий бассейнінің биологиялық ресурстарына арналған мұнай-газ қызметінің теріс әсерін бағалау оны азайту жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге бағдарланған.

Ескерту. 5.2.4-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.5. Су ресурстарының жетіспеушілігі, жұтауы және ластануы

Қазақстан Республикасы жер үсті су ресурстарының жай-күйіне талдау жүргізу, қорғау және пайдалану "Жер үсті сулары" мемлекеттік су кадастрын жүргізуді қамтиды және жекелеген су шаруашылық бассейндері үшін, сондай-ақ тұтастай алғанда, ел үшін су ағысының жыл сайынғы бағалау әдістемесін әзірлеуді, негізгі өзендердің бассейндерінде су тұтыну туралы деректерді жинауды. Қазақстанның өзен ағысының жыл сайынғы су ресурстарының бюллетенін шығарудың технологиясын әзірлеуді

к ө з д е й д і .

Жердің мұздық қабатының бағытталған еру процесі бөлігінде тау аумақтарының табиғи ресурстарын экологиялық тұрақты пайдалану негізі ретіндегі гляциосфераның жай-күйіне талдау жөніндегі ұсыныстарды әзірлеу қажеттігі өте көкейкесті.

Ертіс бассейні өзен ағысының және Балқаш көлінің ресурстарына антропогендік әсер етулерді бағалау жақын аумақтардың экономикасын дамытуды ескере отырып, су тұтынуды ұтымды реттеу қажеттілігімен байланысты.

ГИС-технологиялары, мақсатты функциялар әдістемесі мен кешенді моделдер негізінде Іле-Балқаш аймағының жер асты және жер үсті суларының ресурстық әлеуетіне кешенді экологиялық мониторингін әзірлеу қаралатын аумақтың жер асты және жер үсті суларының ресурстарын басқарудың ғылыми-дәлелді жүйесін құруға мүмкіндік береді. Іле-Балқаш кіші өзендері бассейнінің үлгісінде кіші өзендердің экологиялық жай-күйін зерделеу және олардың ағынын ұтымды пайдалану жолымен экологиялық қауіпсіздігін және оларды қорғауды қамтамасыз ету қажет.

Қоршаған ортаның жай-күйіне олардың әсерін бағалаумен ағынды сулар жинақтаушыларының жай-күйін зерттеу жинақтаушылардың мүмкін болатын толуымен байланысты қоршаған ортаның ластануы мен төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі күрделі проблеманы шешуге бағытталған.

Елдің қалалары мен елді мекендерінің тазалау құрылыстарын салу және жұмыс істеп тұрған инженерлік желілер жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыру Қазақстан халқының санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын арттыруға мүмкіндік береді.

Су ресурстары сапасының қазіргі заманғы талаптарын ескере отырып, судың жай-күйінің мақсатты көрсеткіштерін және зиянды әсер етулердің рұқсат етілген нормативтерін әзірлеу жөніндегі ұсыныстарды әзірлеу қажет.

Ағынды суларды тазарту және су ресурстарын ластаудың алдын алу мақсатында алты валентті хроммен және бормен Ақтөбе облысының Елек өзенін қорғау жөніндегі жобаны іске асыру бойынша ұсыныстарды енгізу қажет. Елек өзенін бормен және алты валентті хроммен ластанудан қорғау жөніндегі ізденіс жұмыстарын жүргізу жобаны іске асыру кезінде бірінші кезектегі объектілерді (басымдықтарды) бөліп көрсетуге мүмкіндік береді.

Ескерту. 5.2.5-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.6. Тарихи ластанулар

Қоршаған ортаға тарихи ластанулардың әсеріне бағалау жүргізу қазір жұмыс істемейтін көп жылғы қызметтің нәтижесінде пайда болған қоршаған ортаны ластау көздерін есепке алу қажеттілігімен туындаған.

Жаңа ластанулардың туындауын болдырмау мақсатында шаруашылық жүргізуші субъектілер үшін құқықтық, экономикалық және өзге де тетіктерді енгізу қажет.

Бұдан басқа, қоршаған ортаны қалпына келтіру және оңалту мақсатында Семей қаласындағы авиакеросинмен жер асты суларының ластануын жою жөніндегі жобаны іске асыру қажет.

5.2.7. Зымыран-ғарыш және әскери-сынақ кешендерінің әсері

Әскери-сынақ полигондарының аумақтарын кешенді зерттеу жөніндегі ғылыми зерттеулер халықтың денсаулығына техногендік және табиғи факторлардың қауіптілік деңгейін бағалау проблемасын шешуге, сондай-ақ осы жерлерді мүмкін болатын шаруашылық пайдалану жөніндегі ғылыми негізді нұсқамаларды әзірлеуге арналған.

5.2.8. Әуе бассейнінің ластануы

Соңғы жылдары байқалатын атмосфераға шығарындылар елдегі атмосфералық ауа сапасының біраз өзгеруіне іс жүзінде алып келген жоқ және әсіресе, оны сауықтыру жөніндегі, мыналарды қоса, дамыған өнеркәсіптік-көлік инфрақұрылымымен урбандалған аумақтарға қатысты іс-шараларды жүргізуді талап етеді:

Қазақстан Республикасы әуе бассейнінің техногендік ластану деңгейін бағалау және оны сауықтыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу;

қоршаған ортаға шығарындыны азайту үшін жылуэлектрорталықтарында (ЖЭО) экологиялық қауіпсіздікті басқару жүйесінің ақпараттық моделін құру;

Қазақстан Республикасы урбандалған аумақтарының атмосфералық ауа сапасын басқарудың электрондық моделін құру жөніндегі ұсыныстарды әзірлеу, құру және оны Астана мен Алматы қалаларында енгізу;

салалар және өңірлер бөлінісінде өнеркәсіп кәсіпорындарының ашық карьерлерден, үйінділерден және қалдық сақтауыштардан құмды жел ағынының адам ағзасына және қоршаған ортаға әсерін зерттеу;

Қазақстан Республикасының неғұрлым ластанған өнеркәсіп орталықтары Өскемен, Қарағанды, Атырау, Шымкент, Петропавл, Павлодар, Риддер, Қостанай қалаларында кешенді бағалау негізінде экологиялық жағдайды жақсарту жөніндегі іс-шараларды әзірлеу және жүзеге асыру.

Ескерту. 5.2.8-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.9. Радиоактивтік ластану

Қазақстан Республикасындағы радиоактивті қалдықтардың жай-күйін зерттеу, сақтау және консервациялау халықтың экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің міндетті шарты. Қазақстан Республикасының аумағында кейіннен радиациялық қауіпті объектілердің кадастрын құру үшін радиоактивті қалдықтардың пайда болу көздерін белгілеу және оларды жіктеу мақсатында зерттеулер жүргізу.

Қоршаған орта жай-күйі мен халықтың денсаулығына радиациялық ластанудың әсеріне бағалау жүргізу ел аумағының радиациялық техногендік ластануының кең таралуымен және үлкен қауіптілігімен байланысты.

Халықтың денсаулығына табиғи радиоактивтіліктің (радонның) теріс әсер етуіне зерттеу жүргізу ел аумағында гранитоидтердің кең дамуымен және адам денсаулығына қатер төндіретін радонның жоғары эманациясымен неғұрлым қауіпті селитебтік аймақтарды анықтау қажеттілігімен байланысты.

Солтүстік және Оңтүстік Қазақстанның уран өндіретін аймақтарында радиациялық және санитарлық-гигиеналық жағдайды зерттеуде уран өндіретін аймақтардың экологиялық жағдайы және әртүрлі деңгейдегі халық денсаулығының жай-күйі арасындағы себепті-салдарлы байланысты анықтау, уран өндіруші кәсіпорындардың радиоактивті қалдықтарымен ластанған ашық су айдындарын және топырақты тазалау әдістерін әзірлеу мақсаты бар.

Бейбіт жер асты ядролық жарылыстарын өткізу жерлеріне жақын шекаралар мен аумақтарда су мониторингінің технологиясы әзірленетін және енгізілетін болады.

Ескерту. 5.2.9-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.10. Химиялық ластану

Химиялық ластануға ұшыраған аумақтарды экологиялық бағалау жөніндегі, сондай-ақ тұрақты органикалық ластаушыларды бақылау, мониторинг және басқару жөніндегі ұсыныстарды дайындаудың қажеттілігі бар. Полихлордифенилмен ластанған аумақтарға экологиялық бағалау және полихлордифенил бар қалдықтардың экологиялық қауіпсіз ыдырауына зерттеулер жүргізілетін болады.

Химиялық ластанудың алдын алу мақсатында аумақтардың сынапты ластануының мониторингі технологиясы әзірленетін және енгізілетін әрі күкіртті шығару, алу, сақтау және кәдеге жаратудың қоршаған ортаға әсер етуі мониторингі жүргізілетін болады.

Қоршаған ортаның қорғасынмен ластануына кешенді бағалау жүргізілетін және ластанған аумақтарға мониторинг пен сауықтыру жүйесі әзірленетін болады.

Ескерту. 5.2.10-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.11. Өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтар

Қазақстан Республикасындағы техногендік қалдықтарға ғылыми-техникалық бағалау жүргізу және оларды кәдеге жаратудың жолдары өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтардың мониторингін, сақтауды, ұқсатуды және кәдеге жаратуды қамтитын қалдықтарды басқарудың мемлекеттік жүйесінің жоқтығымен белгіленеді.

Өндіріс қалдықтарымен экологиялық қауіпсіз жұмыс істеудің Ғылыми-ақпараттық орталығын өндіріс және тұтыну қалдықтары бойынша дерекқор құру шаруашылық жүргізуші субъектілерге өндіріс пен тұтынудың қалдықтарын сақтау, зарарсыздандыру, ұқсату және кәдеге жаратудың қауіпсіз технологияларын таңдау мүмкіндігін беруді к о з д е й д і .

Өнеркәсіптік улы қалдықтарды қауіпсіз жинақтау, ұқсату және пайдалану процестерін ретке келтіру мақсатында Ақтөбе, Жамбыл, Батыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан, Қостанай облыстарында өнеркәсіптік улы қалдықтарды қоймалау және қоймалау жөніндегі полигондарды жобалау бойынша ұсыныстарды дайындау қажет.

Сондай-ақ қатты тұрмыстық қалдықтарды ұқсату және қайталама пайдалану жөніндегі және құрамында сынап бар аспаптар мен бұйымдарды жинау, сақтау және кәдеге жаратуды бақылау жөніндегі ұсыныстарды дайындау және Мемлекеттік қалдықтар кадастрын құру қажет.

Ескерту. 5.2.11-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.12. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар

Гляциалдық және жаңбыр генезисі селдерінің сипатындағы белсенді әсер ету әдістерін әзірлеу теңіз-мұзды кешендердегі өзендерді қалыптастырудың алдын алудың әдістемесін, сел қауіпті су қоймаларын бастапқы құрғату әдістемесін, жаңбырлы генезистегі бастапқы сел аймақтарының мелиорациясын ғылыми негіздеуді қамтиды.

Экологиялық төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу үшін Алматы қаласының тау алдындағы аудандарының қауіпті геологиялық процестерін зерттеу және бағалау.

Қоршаған ортаны техногендік сипаттағы газдардан қорғау жөнінде нормативтік-құқықтық құжаттар мен әдістемелік ұсынымдар әзірлеу.

Ескерту. 5.2.12-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

5.2.13. Адамдардың аурулары мен қоршаған ортаның сапасы арасындағы байланысты белгілеу

Халықтың ауруының және қоршаған ортаның жай-күйінің себепті- салдарлы байланыстарын белгілеу үшін бірқатар неғұрлым маңызды зерттеулерді орындау қажет

:

қатер факторын анықтау және қоршаған орта мен халықтың денсаулығына олардың әсерін азайту;

тұрақты өсу үрдісі бар онкопатологиялардың туындауының аномальды жоғары деңгейінің себебін белгілеу үшін Солтүстік Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстарының аумағы мен халқының денсаулығына, сондай-ақ Батыс Қазақстан өңірінің және Оңтүстік Қазақстан облысының аудандарында кешенді экологиялық зерттеулер жүргізу, Арал көлі өңірі үшін халықты сауықтырудың экологиялық әдістерін әзірлеу.

Ескерту. 5.2.13-кіші бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

6. ҚАЖЕТТІ РЕСУРСТАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ КӨЗДЕРІ

Қаржыландыру республикалық бюджетте және халықаралық гранттармен көзделген қаражат шегінде жүзеге асырылатын болады.

Республикалық бюджеттен 10185,7 млн. теңге, оның ішінде:

2005 жыл - 3703,3 млн. теңге;

2006 жыл - 1341,8* млн. теңге;

2007 жыл - 5140,6 млн. теңге қаражат бөлу көзделуде.

Ескерту: * - қаржыландыру көлемдері тиісті жылға бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады.

Ескерту. 6-бөлімге өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

7. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУДАН КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕР

Бағдарламаны іске асыру өндірістің болжамды өсуі кезінде қоршаған ортаның сапасын басқарудың тетіктерін пысықтау мен сынақтан өткізуге, оның жұтауының қарқынын бәсеңдетуге, жекелеген неғұрлым қауіпті процестер мен үрдістерді тұрақтандыруға мүмкіндік береді.

Қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесін оңтайландыру саласында мыналар:

2005 жылы:

табиғат қорғау іс-шараларын жоспарлауды әртүрлі деңгейдегі және салааралық үйлестіру қамтамасыз етілетін;

қоршаған ортаны қорғауды басқарудың тиісті институционалдық базасы қалыптастырылатын;

2006 жылы:

заңнама базасы ретке келтірілетін;

экологиялық талаптар мен стандарттарды қайта қарау және әзірлеумен мемлекеттік

бақылау жүйесі жаңғыртылатын;
 халықаралық ынтымақтастықты кеңейту қамтамасыз етілетін;
 2 0 0 7 жылы :
 нормативтік әдістемелік құжаттама әзірленетін;
 қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмыстардың ғылыми-техникалық
 негіздемесі қамтамасыз етілетін;
 табиғат қорғау қызметін ынталандырудың тиімді экономикалық тетіктері
 пысықталатын және сынақтан өтетін;
 қоршаған орта мониторингінің жүйесін дамыту қамтамасыз етілетін;
 үздіксіз экологиялық білім беру, тәрбиелеу және ағартушылық жүйесі
 жетілдірілетін болады.

Қоршаған ортаға шаруашылық және өзге де қызметтің әсер етуін азайту,
 экожүйелерді қалпына келтіру және оңалту саласында 2007 жылы мыналар қамтамасыз
 етілетін болады :

оны неғұрлым ластанған ірі қалалар мен өнеркәсіп орталықтарында азайту кезінде
 3,6 - 3,7 деңгейінде атмосфераны ластаудың орташа көрсеткішін сақтау;
 өндіріс қарқынын ұлғайту кезінде жылына 155-156 млн. куб. м деңгейінде
 ластанған ағындардың төгінділер көлемдерін сақтау;
 өндіріс және тұтыну қалдықтарын ұқсату көлемдерін олардың жыл сайынғы
 жинақталуының 10% деңгейіне дейін жеткізу.

Осы Бағдарламамен ұсынылған іс-шаралар кешенін іске асыру нәтижесінде
 қоршаған ортаның сапасын тұрақтандыру жөніндегі міндеттерді шешу үшін жағдай
 жасалатын болады және сәйкесінше, Қазақстан Республикасының экологиялық
 жағдайының және халықтың денсаулығының одан әрі нашарлауына нақты және
 әлеуетті қатерлер алынуы мүмкін.

8. БАҒДАРЛАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

Ескерту. 8-бөлім жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 2007.03.20. N 223 қаулысымен.

Р/с N	Іс-шара	Аяқталу нысаны	Орындауға жауаптылар	Орындалу мерзімі	Болжанын шығыстар, (млн. теңге)	Қарланды
1	2	3	4	5	6	7
1.	Қоршаған ортаны қорғаудың сапасын басқару жүйесін оңтайландыру					

1.1. Заңнаманы экологияландыру						
1.1.1	Жүйелік талдау теориясын пайдалана отырып, қоршаған ортаны қорғау бөлігіндегі нормативтік құқықтық базаны жетілдірудің ғылыми негізделген тәсілдері бойынша ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғанортаминіне ұсыныс	АШМ, ЭМРМ	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмейді	
1.1.2	Экологиялық нормативтер мен талаптарды әзірлеу	Қ о р ш а - ғанортаминініңбұйрық-тары	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 40,0 2007 ж. - 40,0	Респ ликал
1.1.3	Каспий теңізінің биоресурстарын қорғау жөніндегі нормативтік-құқықтық актілерді, оның ішінде мұнай операцияларын жүргізу кезінде және мұнайдың апатты төгінділері нәтижесінде Каспий теңізіне (ең алдымен, балық қорларына) келтірілген зиянды анықтаудың әдістемелік нұсқауларын әзірлеу	АШМ бұйрық-тары	АШМ, Қоршаған-ортамині	2007 жылғы І V тоқсан	2007 ж. - 2,0	Респ ликал
1.2. Экономиканы экологияландыру						
1.2.1	Табиғи объектілерді экологиялық-экономикалық бағалау және табиғат қорғау іс-шараларының экономикалық тиімділігі әдістерін әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіметіне а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 3,5 2006 ж. - 3,7 2007 ж. - 3,5	Респ ликал
	Бағдарламаларға, жоспарларға,					

1.2.2	нормативтік құқықтық актілерге және басқа да материалдарға экологиялық сараптама жүргізу	М е м л е - кеттік эколо-гиялық сарап-та м а н ы ң қ о р ы - тындысы	Қоршаған-ортамині	Жоба-лардың түсуі бойын-ша	2005 ж. - 10,9 2006 ж. - 11,5 2007 ж. - 7,2	Респ ликал
1.2.3	Табиғат пайдалану мен экологиялық сараптаманың рұқсат ету жүйесін оңтайландырудың ғылыми негізделген тәсілдерін тұрақты түрде жетілдіру	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның Үкіме-тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 3,0 2006 ж. - 3,1 2007 ж. - 3,0	Респ ликал
1.2.4	Қоршаған орта-минінің құзыреті шегінде қоршаған ортаны қорғаудың мемлекеттік бақылауының ғылыми-практикалық моделін әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның Үкіме-тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 3,0 2006 ж. - 3,1 2007 ж. - 3,0	Респ ликал
1.2.5	Геоақпараттық технологиялар негізінде қоршаған ортаны қорғауды ақпараттық сүйемелдеу жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның Үкіме-тіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы, 1 0 тамыз	Талап етілмей-ді	
1.2.6	ИСО 14000 халық-аралық экологиялық стандарттарға көшуді ғылыми қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғанортаминіне ұсыныс	ИСМ	2005 жылғы 1 1 тоқсан	Талап етілмей-ді	
1.2.7	Экологиялық тиімді және ресурс үнемдейтін технологияларды, өндірістерді, шикізат түрлерін, материалдарды, өнімдер мен жабдықтарды	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның Үкіме-тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 15,0 2006 ж. - 15,7 2007 ж. - 10,0	

	әзірлеу жөнінде зерттеулер жүргізу					Респ ликал
1.2.8	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы ғылыми негізделген индикаторлар мен көрсеткіштерді, сондай-ақ табиғи жүйелердің орнықтылығы мен экологиялық сыйымдылығының шектерін айқындаудың ғылыми-әдістемелік негіздерін әзірлеу және байқау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Ү кі м е - тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 3 , 0 2006 ж. - 3 , 1 2007 ж. - 3,0	Р е с п ликал
1.2.9	Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің аумақтық басқармаларын зертханалық жабдықпен және формалық киім-кешекпен қамтамасыз етуді жүзеге асыру	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Ү кі м е - тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 300,2 2007 ж. - 319,1	Р е с п ликал
1.2.10	Аумақтық қоршаған ортаны қорғау басқармаларын қызметтік үй-жайлармен қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Ү кі м е - тіне ұсыныс	Қоршаған- ортамині	2005 жылғы 1 0 тамыз	Талап етілмей- ді	
1.2.11	ИСО 14000 халықаралық экологиялық стандарттарға ғылыми көшудің әдістемелік нұсқауды әзірлеу	Қ о р ш а - ғанортаминінің бұйрығы	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,5	Р е с п ликал
1.3. Қоғамды экологияландыру						
	Қазіргі заманғы техникалық мүмкіндіктер негізінде Қоршаған ортаны	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б -	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау) , АШМ, ДСМ,	Жыл сайын,	2005 ж. - 41,0 2006 ж. - 45,1	

1.3.1	қорғаудың, бірыңғай ақпараттық жүйесін жасау	ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Ж Р А , облыстар-дың әкімдіктері	1 0 ақпан	2007 ж. - 466,6	Р е с п л и к а л
1.3.2	Қазақстан Республикасының мемлекеттік орта білім беру жүйесінде экологиялық білім беру жөніндегі инновацияларды енгізу бойынша ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғанортаминіне ұсыныс	Біліммині	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмейді	
1.3.3	Экологиялық қауіпсіздік жөніндегі білім беру бағдарламаларын енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қ о р ш а - ғанортаминіне ұсыныс	Біліммині	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмейді	
1.3.4	Бұқаралық ақпараттық құралдарында экологиялық мәселелерді жариялауды және насихаттауды қамтамасыз ету	Қ о р ш а - ғанортаминіне ақпарат	Мәдениет-мині, Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 1 0 ақпан	2005 ж. - 77,0	Р е с п л и к а л
1.3.5	Қағаз және электронды тасығыштарда экологиялық мазмұндағы мерзімді басылымдарды құру жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 1 0 тамыз	Талап етілмейді	
1.4. Қоршаған ортаның мониторинг жүйесін дамыту						
1.4.1	Гидрометеорологиялық мониторингті жүргізуді қамтамасыз ету	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 857,6 2006 ж. - 900,5 2007 ж. - 1401,6	Р е с п л и к а л
1.4.2	Қазіргі бар гидрометеорологиялық станцияларда және бекеттерде	Қ а з а қ с - тан Респуб-	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын,	2005 ж. - 80,4	

	ағымдағы жөндеу жүргізу	ликасы-ның Үкіметіне ақпарат		10 ақпан	2007 ж. - 33,5	Респ ликал
1.4.3	Облыстық гидрометеорология орталықтарын (ГМО) қызметтік ғимараттармен қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и қ а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е ұ с ы н ы с	Қоршаған-ортामині	2005 жылғы 10 тамыз	Талап етілмейді	
1.4.4	Дүниежүзілік метеорологиялық ұйымның талаптарына сәйкес жаңа қадағалау пункттерін ұйымдастыру: метеорологиялық: 2005 жылы - 3 станция; 2007 жылы - 2 станция гидрологиялық: 2005 жылы - 20 бекет 2007 жылы - 10 бекет	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и қ а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 21,5 2007 ж. - 36,5 2005 ж. - 121,7 2007 ж. - 146,9	Респ ликал
1.4.5	2005 жылы - 12 химиялық зертханада, 2007 жылы - 7 химиялық зертханада ағымдағы жөндеу жүргізу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и қ а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 18,4 2007 ж. - 11,0	Респ ликал
1.4.6	Репрезентативтік қадағалауды алу мақсатында бақылау пункттерін көшіруді жүзеге асыру: 2005 жылы - 4 метеостанция (МС), 2 гидробекет (ГБ); 2007 жылы - 4 МС, 1 ГБ	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и қ а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 14,4 2007 ж. - 25,6	Респ ликал
1.4.7	2005 жылы агрометеорологиялық қадағалау бағыттарына арналған зертханалық жабдықтары бар 14	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б -	Қоршаған-ортамині		2005 ж. - 29,7	Респ ликал

	бірлік арнайы автокөлік сатып алу; 2007 жылы - 14 бірлік	ликасы-ның Үкіметіне ақпарат		Бір жыл ішінде	2007 ж. - 16,3	
1.4.8	Агрометеорологиялық қадағалау пункттерін ұйымдастыру: 2005 жылы - 5 станция (Сарқанд, Қызыл, Шыңғырлау, Золотая Нива, Шиең); 2007 жылы - 50 станция	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортामині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 4,0 2007 ж. - 24,8	Республикал
1.4.9	Аэрологиялық станцияларды температуралық-желдік зондтаудың радиолокациялық жүйелерімен қамтамасыз ету: 2005 жылы - 1 жүйе (Қызылорда қаласы)	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 10 ақпан	2005 ж. - 21,0	Республикал
1.4.10	Бірінші сыныпты зияндылығы бар сынапты барометрлерді ауыстыру үшін электрондық-сандық БРС барометрлерін сатып алу: 2005 жылы - 25 БРС; 2007 жылы - 50 БРС	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 8,8 2007 ж. - 12,9	Республикал
1.4.11	Радиолау станциялары мен бекеттерінде ескірген радио станцияларды пакетті беріл-імді жаңа типті радиостанцияға ауыстыру және сатып алу: 2005 жылы - радиомачталық жиынтығы бар 17 радиостанция;	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 10,8 2007 ж. - 4,5	

	2007 жылы - 10 радиостанция					Респ ликал
1.4.12	Вильда флюгерлерін анемометрлерге (М-63-М) желдің жылдамдығы мен бағытын өлшеу үшін ауыстыру және сатып алу: 2005 жылы - 30 станция; 2007 жылы - 30 станция	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 8, 2 2007 ж. - 7,7	Р е с п ликал
1.4.13	2005 жылы электрондық барометрлерді тексеру үшін 6 жиынтық портативтік тексеру кешендерін сатып алу; 2007 жылы - 2 жиынтық	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 4, 9 2007 ж. - 2,3	Р е с п ликал
1.4.14	Техник-метеорологтың автоматты жұмыс орны бар автоматты метеорологиялық станциялар орнату және сатып алу : 2005 жылы - 4 станция (Ақтөбе, Қызылорда, Орал, Шымкент қалалары); 2007 жылы - 7 станция	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 18,0 2007 ж. - 69,7	Р е с п ликал
1.4.15	ГГИ - 3000 испаромері жиынтығын сатып алу және орнатуды жүргізу: 2005 жылы - 11 гидробекет;	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	2006 жылғы 1 0 ақпан	2005 ж. - 2,0	Р е с п ликал
	Гидрологиялық бекеттер үшін судың ағыс жылдамдығын өлшеуіштерін сатып алу: 2005 жылы - 40					

1.4.16	гидробекет; 2007 жылы - 10 гидробекет; гидрологиялық тіркеу кешендері (ГРК): 2005 жылы - 2 (Алматы облысы); электрондық-есептеу техникасы бар жиынтықтағы сандық қалқымалы деңгей өлшеуіштері: 2005 жылы - 6 дана	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 6,8 2007 ж. - 2,4 2005 ж. - 1,7 2005 ж. - 2,5	Р е с п л и к а л
1.4.17	Каспий теңізінде гидрометрикалық және гидрохимиялық жұмыстар жүргізу үшін зертханалық жабдықтары бар мамандандырылған теңіз кемесін сатып алу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 1 0 ақпан	2005 ж. - 343,5	Р е с п л и к а л
1.4.18	Балқаш көлінде гидрометрикалық және гидрохимиялық жұмыстар жүргізу үшін мамандандырылған теңіз кемесін (қалқымалы зертхананы) сатып алу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 1 0 ақпан	2005 ж. - 100,0	Р е с п л и к а л
1.4.19	Метеорологиялық станцияларда метеорологтың автоматтандырылған жұмыс орнына өту жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е ұ с ы н ы с	Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 1 0 тамыз	Талап етілмейді	
1.4.20	Қоршаған орта жай-күйінің мемлекеттік мониторингін жүргізуді қамтамасыз ету	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 95,5 2006 ж. - 100,3 2007 ж. - 142,5	Р е с п л и к а л
	Атмосфералық ауаның ластануын қадағалаудың					

1.4.21	қосымша стационарлық бекеттерін ашу 2005 жылы - 5 бекет (Бурабай, Теміртау, Балқаш, Орал, Атырау); 2007 жылы - 3 бекет	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 41,9 2007 ж. - 53,3	Р е с п ликал
1.4.22	Атмосфералық жауын-шашынның жай-күйін қадағалау үшін сынама іріктеу- іштерді және өлшеу аппаратурасын сатып алу: 2005 жылы - 10 станция; 2007 жылы - 10 станция	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 14,2 2007 ж. - 5,4	Р е с п ликал
1.4.23	Ауыр металдар мен пестицидтерді талдау үшін талдау жабдығын сатып алу : 2005 жылы - Астана қаласы-ның ГМО	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	2006 жылғы 1 0 ақпан	2005 ж. - 19,1	Р е с п ликал
1.4.24	Радиациялық мониторинг үшін өлшеу аппаратурасын (гаммафон және суммарлық бета-белсенділік) сатып алу: 2005 жылы - 25 станция; 2007 жылы - 25 станция	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 1,5 2007 ж. - 1,4	Р е с п ликал
1.4.25	Қоршаған ортаның мониторингі үшін өлшеу аппаратурасы бар ұтқыр (жылжымалы) зертханаларды сатып алу: 2005 жылы - 4 (Алматы, Астана, Қарағанды қалаларының ГМО); 2007 жылы - 2 дана	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 21,9 2007 ж. - 21,5	Р е с п ликал

1.4.26	Бурабай кешенді фондық мониторингі станциясын жаңғырту үшін мынадай аспаптар мен жабдықты сатып алу: дербес компьютермен және бағдарламалық қамтамасыз етумен ластаушы заттар мен ауыр металдарды айқындау үшін автоматты газанализаторды; автоматты метеостанция жиынтығын; жер үсті суларындағы ластаушы заттарды айқындау үшін портативті гидрохимиялық зертхана жиынтығын; радиотелефон	Қ а з а қ с - тан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортामині	2006 жылғы 10 ақпан	2005 ж. - 25,8	Респ ликал
1.4.27	2005 жылы таулардағы қар өлшеу жұмыстарын жүргізетін 7 қар өлшеу бағыттары үшін 14 қорғаныш үйін; 2007 жылы 2 қар өлшеу бағыттары үшін 2 қорғаныш үйін сатып алу	Қ а з а қ с - тан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 4,2 2007 ж. - 1,4	Респ ликал
1.4.28	2 қар өлшеу бағытын ашу	Қ а з а қ с - тан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 10 ақпан	2005 ж. - 3,4	Респ ликал
1.4.29	Авиаметеорологиялық қамтамасыз ету жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - тан Республикасы-ның Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 10 тамыз	Талап етілмейді	
	Қоршаған орта ластануының жай-күйіне	Қ а з а қ с - тан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат		Жыл сайын,	2005 ж. - 52,6	

1.4.30	қадағалаудың желілік зертханалары үшін жабдық сатып алу	ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	10 ақпан	2007 ж. - 16,9	Респ ликал
1.4.31	Қоршаған орта мен климатқа антропогенді әсер етудің ғылыми зертханаларын техникалық жарақтандыру жөнінде ұсыныстар дайындау	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 10 тамыз	Талап етілмейді	
1.4.32	Зымыран-ғарыш қызметінің әсеріне ұшыраған Қазақстан Республикасы аумағы учаскелерінің экологиялық жай-күйіне мониторинг жүргізу	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 25,0 2006 ж. - 26,3 2007 ж. - 26,5	Респ ликал
1.4.33	Қазақстан Республикасы қоршаған ортасының экологиялық мониторингі орталығын құру	Қоршаған-ортаминіне ведомс-тволық бағынысты ұйымдардың бұйрығы	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 10 ақпан	Талап етілмейді	Қоршаған-ортаминіне істеп тволығысты базасы
1.4.34	Каспий теңізінің және Арал маңының өңірлік экологиялық орталықтарын құру	Қоршаған-ортаминіне ведомс-тволық бағынысты ұйымдардың бұйрығы	Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 10 ақпан	Талап етілмейді	Қоршаған-ортаминіне істеп тволығысты базасы
1.4.35	Каспий теңізінің қазақстандық бөлігінде қоршаған орта мониторингін жүргізу және оны материалдық-техникалық қамтамасыз ету	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2005 ж. - 133,4 2007 ж. - 19,4	Респ ликал
1.4.36	Қоршаған орта мониторингінің бірыңғай мемлекеттік ақпараттық жүйесін одан әрі дамы-	Қазақстан Республикасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы		

	ту жөнінде ұсыныстар дайындау	ликасы-ның тiне ұсыныс	Үкiме-		1 0 тамыз	Талап етiлмейдi	
1.4.37	GRIB болжау ақпаратын қабылдау және өңдеудi қамтамасыз ету үшiн деректердi автоматтандырылған өңдеудi және телекоммуникациялар жүйесiн лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етудi, қоршаған орта мониторингiнiң республикалық және аумақтық орталықтарын есептеу және офистiк техникамен қамтамасыз ету бойынша ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның тiне ұсыныс	Үкiме-	Қоршаған-ортаминi	2005 жылғы 1 0 тамыз	Талап етiлмейдi	
1.4.38	Қоршаған орта мониторингi, климат , гидро-метеорология саласындағы кадрларды дайындау жөнiнде халықаралық орталықтармен тәжiрибе алмасу жөнiнде iс-шаралар дайындау	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның тiне ақпарат	Үкiме-	Қоршаған-ортаминi (жинақтау) , С I М , Бiлiмминi	Жыл сайын, 1 0 ақпан	Талап етiлмейдi	
1.4.39	Балқаш көлi бассейндiнде қоршаған ортасының жай-күйiне мониторинг жүргiзу	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның тiне ақпарат	Үкiме-	Қоршаған-ортаминi	Бiр жыл iшiнде	2007 ж. - 12,1	Респ ликал
1.4.40	Щучье-Бурабай курорттық аймағының экологиялық мониторингiн ұйымдастыру, жүргiзу және материалдық-	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы-ның тiне ақпарат	Үкiме-	Қоршаған-ортаминi	Бiр жыл iшiнде	2007 ж. - 34,8	

	техникалық қамтамасыз ету					Респ ликал
1.4.41	Арал маңы қоршаған ортасының жай-күйіне және халық денсаулығының мониторингін жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 9,5	Респ ликал
1.4.42	"Ақтау" теңіз порты " арнайы экономикалық аймағының аумағында қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 15,1	Респ ликал
1.4.43	Нұра өзені бассейні қ о р - шаған ортасының жай-күйіне мониторинг жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 9,1	Респ ликал
1.4.44	Уытты құрамдас- тары трансшека- ралық алып өту мониторингін жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 14,4	Респ ликал
1.4.45	Астана қаласы аэродинамикалық ахуалының мониторингін жүргізу және материалдық-техникалық қамтамасыз ету	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 4,9	Респ ликал
1.4.46	Алматы қаласының аэродинамикалық ахуалының мони- торингін жүргізу және материал- дық-техникалық қамтамасыз ету	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 66,5	Респ ликал
1.4.47	Жұмыс істеп тұрған тұрақты пункттерде агрометеороло- гиялық бақылау- лар жүргізу (112 дана)	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 41,3	Респ ликал
	Су және топырақ- ты талдау зерт- ханасын орналас-					

1.4.48	тыру үшін Атырау гидрометеорология орталығының өндірістік үй-жайына күрделі жөндеу жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 9,3	Республикал
1.4.49	Аэроғарыштық мониторинг жүйесін жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 39,8	Республикал
1.4.50	Аумақтық қоршаған ортаны қорғау басқармаларының гидрометеорологиялық зертханалары мен талдау зертханаларына аттестаттау жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ	2007 жылы аттестаттау жүргізу кестесіне сәйкес	Талап етілмейді	
1.4.51	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы халықаралық стандартқа сәйкес желілік зертханаларға аттестаттау жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде, аттестаттау жүргізу кестесіне сәйкес	2007 ж. - 2,9	Республикал
1.4.52	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы ғылыми зерттеулерді материалдық-техникалық қамтамасыз етуді жүзеге асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 31,8	Республикал
1.4.53	Астана қаласында Ұлттық метеорология орталығын салу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде, ҚМЖ жүргізу кестесіне сәйкес	2007 ж. - 700,0	Республикал
	Каспий теңізі мен Ертіс өзе-					

1.4.54	нінде мемлекеттік бақылау жүргізу үшін мамандандырылған теңіз кемесі мен катердің зертханалық жабдықтарына аттестаттау жүргізу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	2007 жылғы I V тоқсан	Талап етілмей- ді	
1.4.55	Атырау облысында қоршаған ортаны қорғау саласында мемлекеттік бақылау жүргізу үшін тікұшақ сатып алу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 89,2	Р е с п ликал
1.4.56	Қоршаған орта жай-күйінің мемлекеттік мониторинг жүйелерін дамыту үшін аспаптар мен жабдықтар сатып алу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 56,7	Р е с п ликал
1.4.57	Стационарлық агрометеорологиялық пункттерді құру үшін аспаптар мен жабдықтар сатып алу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 67,3	Р е с п ликал
1.5. Қоршаған ортаны қорғауды ғылыми қамтамасыз ету						
1.5.1	Экологиялық заңнаманың биоэралуандылық, шөлейттену, шайынды суларды тазарту, қалдықтарды, гидрогеоэкологияны басқару, атмосфералық ауаны қорғау проблемалары бойынша мамандандырылған ғылыми-талдау орталықтарын құру	Ғылыми-зерттеу институттары мен жоғары оқу орындарының бұйрық-тары	Қоршаған- ортамині (жинақтау), Біліммині, ЭМРМ	2007 жылғы I V тоқсан	Талап етілмей- ді	Ғылы - тутта ғары ор-ы базас
	Қазақстанның шаруашылық аумақтарын иге-	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б -		Жыл сайын,	2005 ж. - 5, 0	

1.5.2	рудің экологиялық қатерлерін бағалауды жүргізу	ликасы-ның тіне ақпарат	Үкіме-	Қоршаған-ортамині	1 0 ақпан	2006 ж. - 5, 2 2007 ж. - 5,0	Респ ликал
1.5.3	Қазақстандағы экологиялық ахуалды бағалау, табиғи ресурстарды пайдалану дәрежесі, қоршаған ортаға шарауа-шылық қызметтің әсері және оған теріс әсерін азайту үшін қабылда-натын шаралар жөнінде ғылыми зерттеулер жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның тіне ақпарат	Үкіме-	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 4,2 2006 ж. - 4,4 2007 ж. - 4,2	Респ ликал
1.5.4	Қазақстанның физикалық және экономикалық география, геоморфология, гидрология және экология саласындағы ғылыми зерттеулер негізінде, республикада табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану, қоршаған ортаны қорғау, өндірістік күштерді дамыту, әлеуметтік-экономикалық және мәдени құрылыс міндеттерін негізделген шешуге арналған кешенді ғылыми-анықтамалық экологиялық атласын әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның тіне ақпарат	Үкіме-	Қоршаған-ортамині (жинақтау), Біліммині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 10,0 2006 ж. - 10,5	Респ ликал
	Экологиялық паспорттарды әзірлеу мақсатында Қазақстан қалалары-	Қ а з а қ с - тан Респуб-		Қоршаған-ортамині (жинақ-	Жыл сайын,	2005 ж. - 10,0 2006 ж. - 10,5	

1.5.5	ның экологиялық жай-күйі жөнінде ғылыми-техникалық негіздеме әзірлеу	ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	тау), облыстар және қалалар әкімдіктері	1 0 ақпан	2007 ж. - 5,0	Респ ликал
1.5.6	Щучье-Бурабай курорттық аймақтарының экологиялық жай-күйінің болжау моделдерін әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортामині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 5, 0 2006 ж. - 5, 2 2007 ж. - 5,0	Р е с п ликал
1.5.7	Қазақстан Республикасының кенттенген аумақтарының экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етудің ғылыми негіздерін әзірлеу бойынша ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 1 0 тамыз	Талап етілмейді	
1.5.8	Қоршаған ортаны ластанудан алдын алу қорғау мақсатында "Бурабай" және "Көкшетау" мемлекеттік ұлттық табиғи саябақтарының шегінде орналасқан шаруашылық жүргізуші субъектілердің шаруашылық-тұрмыстық шайынды суларын тазарту жөніндегі ғылыми-негізделген ұсынымдарды әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 3, 2 2006 ж. - 3, 3 2007 ж. - 3,2	Р е с п ликал
1.5.9	Щучье-Бурабай курорттық аймағында Қазақстан Республикасының экологиялық орнықты даму орталығын	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 1 0 ақпан		

	құру жөнінде ұсыныстар дайындау				Талап етілмейді	
1.5.10	Қоршаған орта мониторингі саласында ғылыми зерттеулерді жүргізуді ұйымдастыру	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині (жинақтау), Біліммині, ДСМ	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 10,0 2006 ж. - 10,5	Р е с п л и к а л
1.5.11	Траншекаралық сипаттағы проблемаларды шешу үшін Қазақстанның шекара маңындағы аудандарының экологиялық жайкүйін зерттеу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е ұ с ы н ы с	Қоршаған-ортамині (жинақтау), АШМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 8,0	Р е с п л и к а л
1.5.12	Қазақстан Республикасының электрондық атласын әзірлеу және құру жөнінде зерттеулер жүргізуді ұйымдастыру	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 23,0	Р е с п л и к а л
1.5.13	Щучье-Бурабай аймағының, оның орнықты даму жолдарын белгілеу үшін аумақта кешенді экологиялық зерттеулер жүргізу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 4,0	Р е с п л и к а л
1.6. Халықаралық ынтымақтастықты кеңейту						
1.6.1	Халықаралық шарттар жөніндегі міндеттемелер шеңберінде, Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасының халықаралық құқық нормаларына сәйкестігіне талдау жүргізу,	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині (жинақтау), АШМ, ЭМРМ	Жыл сайын, 10 ақпан	Талап етілмейді	

	Еуропа Одағы елдерінің заңнамасына барынша жақындастыруды қамтамасыз ету					
1.6.2	Қазақстандағы табиғат қорғау халықаралық конвенцияларын іске асырудың құқықтық тетіктерін әзірлеуді жалғастыру	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортामині (жинақтау), АШМ	Жыл сайын, 10 ақпан	Талап етілмейді	
1.6.3	"21 ғасырға арналған жергілікті күн тәртібін" қалыптастырудың ғылыми-әдістемелік негіздерін әзірлеу жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 10 тамыз	Талап етілмейді	
1.6.4	Қазақстан Республикасы бекіткен халықаралық конвенцияларды іске асыру жөніндегі ұлттық есептердің жай-күйін бағалау және дайындау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	2006 жылғы 10 ақпан	2005 ж. - 4,9	Респ ликал
1.6.5	Дүниежүзілік метеорологиялық ұйымдардың бағдарламаларына қатысу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), СІМ	Жыл сайын	Талап етілмейді	
1.6.6	Каспий экологиялық бағдарламасының қоршаған ортаның мониторингі бөлігінде іс-шараларына қатысу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ, АШМ, СІМ, ЭМРМ	Жыл сайын	Талап етілмейді	
1.6.7	Үкіметтік емес ұйымдар үшін қоршаған ортаны қорғау саласында мемлекеттік әлеуметтік	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б -	Қоршаған-ортамині	2007 жылғы		

	тапсырысын қалыптастыру жөнінде ұсыныстар дайындау	ликасы-ның тіне ұсыныс	Үкіме-		I V тоқсан	Талап етілмейді	
2. Шаруашылық және өзге де қызметтің қоршаған ортаға әсерін азайту, экожүйені қалпына келтіру және сауықтыру							
2.1. Климат өзгеруінің алдын алу							
2.1.1	Өңірлік климаттың қазіргі заманғы өзгеруін, сондай-ақ экономиканың экологиялық жүйелерінің және климатқа тәуелді с а л а - ларының климаттың өзгеруіне осалдығы мен бейімделу мүмкіндіктерін бағалау, Қазақстан Республикасының атмосферасында көмірқышқыл газының шоғырлануының ұлғаюы кезінде өңірлік климаттың өзгеру сценарийлерін әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат		Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 6, 3 2006 ж. - 6, 6 2007 ж. - 4,1	Р е с п ликал
2.1.2	Парник газдарының шығарындыларын сандық бағалау, парник газдарының эмиссиялары сценарийлерін әзірлеу, парник газдарының эмиссияларын азайту жөнінде Қазақстанның ұлттық стратегиясын әзірлеу, парник газдарының шығарынды-	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б -		Қоршаған- ортамині	Жыл сайын,	2005 ж. - 6, 3 2006 ж. - 6, 6	Р е с п ликал

	ларына арналған квоталарды лицензиялаудың ұлттық жүйесін құру үшін жағдайларды дайындау, парник газдарының эмиссиялары/ағысы жөніндегі мониторинг пен есептілік жүйесін жолға қою	ликасы-ның тіне ақпарат	Үкіме-		1 0 ақпан	2007 ж. - 2,3	
2.1.3	Климат және озон өзгерістерінің орталығын құру	Қ о р ш а - ғ а н о р - тамині-не вед-омство-лық б а ғ ы н - ы с т ы ұ й ы м - дардың бұйрығы		Қоршаған-ортамині	2006 жылғы I V тоқсан	Талап етілмейді	Қ о р ш а - ғ а н с тамині- істеп ведом- ысты базасы
2.2. Озон қабатының бұзылуын зерделеу және алдын алу							
2.2.1	Қазқастанның үстіндегі озон қабаты жай-күйінің серпінін зерделеу жөнінде зерттеу жүргізу және оған теріс әсер ететін салдарлардың алдын алу жөнінде шаралар әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның тіне ақпарат	Үкіме-	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 5,0 2006 ж. - 5,2 2007 ж. - 2,5	Р е с п ликал
2.2.2	Қазақстанда озон бұзатын заттарды (ОБЗ) тұтынуды бағалау мен болжауға әдістемелік тәсілдерді жетілдіру; ОБЗ импорты мен тұтыну мониторингінің жүйесін әзірлеу, сондай-ақ ОБЗ тұтыну үдерісін қысқартуды басқару; ОБЗ тұтынудың өсу себебін айқындау;	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның тіне ақпарат	Үкіме-	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 6,3 2006 ж. - 6,6 2007 ж. - 3,0	

	Қазақстанда ОБЗ ұлттық кадастрын әзірлеу					Респ ликал
2.2.3	Жердің озон қабатына физикалық және химиялық үдерістердің, сондай-ақ озон қабаты жай-күйінің өзгеру, әсіресе ультракүлгін, күн сәулесі өзгеруінің адам өміріне және басқа да тірі организмдерге, климатқа, адам пайдаланатын табиғи және жасанды материалдарға әсерін бағалау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 6, 3 2006 ж. - 6, 6 2007 ж. - 3,0	Р е с п ликал
2.3. Биоөртүлікті сақтау						
2.3.1	ЮНЕСКО-ның Дүниежүзілік табиғи мұра тізіміне елдің ерекше қорғалатын табиғи аумақтарын енгізу жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғанортаминіне ұсыныс	АШМ	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмей- ді	
2.3.2	Экожүйелердің негізгі құрамдастарында: топырақтың, өсімдіктердің, жан-жануарлардың, сондай-ақ, антропогендік үдерістің дәрежесін ескере отырып, топырақтың әртүрлі техногендік жүктемесі және минералдық бөлігінің термодинамикалық сипаттамасы бар (Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), АШМ, Білімми- ні, ЖРА	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 7, 0 2006 ж. - 7, 3 2007 ж. - 7,0	

	Гиббе бойынша энтропия және энергия) топырақ құрау үдерістеріне энергия жұмсаудағы әртүрлілігі шоғырланған энергияны айқындау жөнінде ғылыми жұмыстар жүргізу					Респ ликал
2.3.3	Батыс Қазақстанның жағалау маңы - су экожүйесінің өзгерістеріне ғылыми зерттеу жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 4, 0 2006 ж. - 4, 2 2007 ж. - 4,0	Респ ликал
2.3.4	Қазақстан аумақтарының шөлейттену үдерістеріне ұшырауын бағалау және 1:1 000 000 масштабы жерлерінің шөлейттену мен тозу картасын жасау	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), ЖРА	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 8,0 2007 ж. - 2,0	Респ ликал
2.3.5	Қазақстанның шөлейт аудандарында фермерлік шаруашылықтарды жүргізудің оазистік жүйелерін құру мүмкіндіктеріне ғылыми бағалау жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	2006 жылғы 1 0 ақпан	2005 ж. - 5,0	Респ ликал
2.3.6	Солтүстік Қазақстанның мысалында атмосфералық және топырақ құрғақшылығының геоақпараттық жүйелерінің базасында мониторинг жүйесін әзірлеу және бидай өндірісі-	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	2006 жылғы 1 0 ақпан	2005 ж. - 2,0	

	нің табиғи қатеріне бағалау жүргізу					Респ ликал
2.3.7	Баянауыл мемлекеттік ұлттық табиғи паркіне негізгі өрттің орындарында өсімдіктердің пирогенді ауысуын зерделеу жөнінде зерттеулер жүргізу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), АШМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 5,0	Р е с п ликал
2.3.8	Баянауыл мемлекеттік ұлттық табиғи паркіне ландшафтты зерттеулер жүргізу (қазіргі геологиялық жай-күйін бағалау, ұтымды пайдалану және қорғау)	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), АШМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 4,0	Р е с п ликал
2.3.9	Баянауыл мемлекеттік ұлттық табиғи саябағының орнықты дамуын қамтамасыз ету жөнінде ғылыми зерттеулер жүргізу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), АШМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 3,0	Р е с п ликал
2.4. Каспий теңізінің қоршаған ортасын қорғау						
2.4.1	Каспий теңізі деңгейінің көтерілуі, сондай-ақ көмірсутегі шикізаттарының кен орындарын жедел әзірлеу салдарынан туындайтын үдерістерді ескере отырып, Каспий маңының Солтүстік Шығыс бөлігінің қазіргі эколо-	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - ликасы-ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 6,3 2006 ж. - 6,6 2007 ж. - 6,0	

	гиялық жағдайын зерделеу және бағалау					Респ ликал
2.4.2	Қазақстан Республикасы Каспий маңы өңірінің экологиялық аймақтарға бөлінуін жүргізу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), АШМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 5,0	Р е с п л и к а л
2.4.3	Солтүстік Каспий маңының аумағындағы ихтифауна мен су түбі омыртқасыз жануарлардың таралуы мен және аууына мұнай-газ қызметінің теріс әсерін бағалау	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), АШМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,0	Р е с п л и к а л
2.5. Су ресурстарының тапшылығы, тартылуы және ластануы						
2.5.1	Мемлекеттік су кадастрын жүргізу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	АШМ (жи- нақтау), Қоршаған- ортамині, ЭМРМ	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 11,6 2006 ж. - 12,2 2007 ж. - 12,4	Р е с п л и к а л
2.5.2	Таулы аумақтардың табиғи ресурстарын экологиялық орнықты пайдаланудың негізі ретінде гляциосфера жай-күйіне талдау жөнінде ұсын-ыстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұ с ы н ы с	Біліммині	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмей- ді	
2.5.3	Ертіс бассейнінің өзен ағысы мен Балқаш көлі ресурстарына экологиялық бағалау жүргізу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 3,0 2006 ж. - 3,1 2007 ж. - 3,0	Р е с п л и к а л
2.5.4	Қазіргі экологиялық және саяси жағдайда Іле-Балқаш өңірінің жер асты сулары	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы -	Қоршаған- ортамині (жинақ-	Жыл сайын,	2005 ж. - 2,5 2006 ж. -	

	ресурстарын пайдаланудың перспективасына баға беру	ның Үкіметіне ақпарат	тау), ЭМРМ	10 ақпан	2,6 2007 ж. - 2,5	Респ ликал
2.5.5	Ағынды сулар жинақтауыштарының жай-күйіне зерделеу жүргізу және олардың практикалық ұсынымдарын әзірлей отырып, қоршаған ортаға әсеріне баға беру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), Біліммині, ДСМ	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 3,0 2006 ж. - 3,1 2007 ж. - 3,0	Респ ликал
2.5.6	Судың жай-күйінің рұқсат берілген зиянды әсерлерінің шекті нормативтерін және нысаналы көрсеткіштерін әзірлеу жөнінде ұсыныстар дайындау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ, Қоршаған-ортамині, Біліммині, ЭМРМ, ДСМ	2005 жылғы 10 тамыз	Талап етілмейді	
2.5.7	Ақтөбе облысындағы Елек өзенін алты валентті хром мен бордан ластанудан қорғау жөнінде ұсыныстар дайындау	Қоршаған ортамині-не ұсыныс	Ақтөбе облысының әкімдігі	2005 жылғы 11 тоқсан	Талап етілмейді	
2.5.8	Петропавл қаласының іске қосу-орнату жұмыстарының өндірісі бар кәріз тазалау ғимараттарында, Петропавл қаласының солтүстік бөлігінің МК-5-те төгінді суларды жинауда және тасымалдауда, жаңбыр кәрізінің тазалау ғимараттарында техника-	Қоршаған ортамині-не ақпарат	Петропавл қаласының әкімдігі	2005 жылғы 1 V тоқсан	2005 ж. - 853,4	

	лық қайта жарактандыруды жүзеге асыру					Респ ликал
2.5.9	Щучье-Бурабай курорт аймағының ағынды суларын биологиялық тазалау станциясы тазалау ғимаратының кешенін салу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині (жинақтау), Ақмола облысының әкімдігі	2007 жыл, ҚМЖ кестесіне сәйкес	2007 ж. - 178,1	Р е с п л и к а л
2.5.10	Қызылорда қаласында ағынды суларды биологиялық тазалау станциясына дейін 1 және 12 кәріз-сорғы станциялары бар басты айдау коллекторларын салу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині (жинақтау), Қызылорда облысының әкімдігі	2007 жыл, ҚМЖ кестесіне сәйкес	2007 ж. - 200,0	Р е с п л и к а л
2.5.11	Қазақстанның табиғи-шаруашылық жүйесінің гидроэкологиялық қауіпсіздігін бағалау өлшемдерінің 2001-2009 жылдарға арналған ғылыми-негізделген жүйесін әзірлеу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині (жинақтау), АШМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 5,0	Р е с п л и к а л
2.5.12	Іле-Балқаш бассейнінің жер үсті суларының сапасын, су ресурстарының жай-күйіне және Қытай Халық Республикасының аумағындағы Іле өзені бассейнінде күтілетін су тұтынудың ұлғаюының мүмкін болатын салдарына баға беру	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 2,0	Р е с п л и к а л
	Қазақстан Республикасының жер үсті суларының	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б -				

2.5.13	жай-күйіне, қорғалуы мен пайдаланылуына талдау жүргізу	ли к а с ы - ның Үкіме-тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,0	Респ ликал
2.5.14	Ақтөбе облысындағы Елек өзенінің суларын алты валентті хроммен және броммен ластанудан қорғау жөнінде ізденіс жұмыстары мен зерттеулер жүргізу	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы - ның Үкіме-тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), Ақтөбе облысының әкімдігі	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 3,5	Респ ликал
2.5.15	Кіші өзендердің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөнінде зерттеулер жүргізу және оны жақсарту жөнінде іс-шаралар әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Респуб-ликасы - ның Үкіме-тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,5	Респ ликал
2.6. Тарихи ластанулар						
2.6.1	Қоршаған ортаға тарихи ластанудың әсерін бағалау жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұсыныс	ИСМ, ДСМ	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмейді	
2.6.2	Жаңа ластанулардың пайда болуын болдырмайтын құқықтық, экономикалық және өзге де тетіктерді әзірлеу және енгізу	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ақпарат	ЭБЖМ	2005 жылғы І V тоқсан	Талап етілмейді	
2.6.3	Семей қаласының жер асты суларының ә у е керосінімен ластануын жою жөнінде ұсын-ыстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұсыныс	Ш ы ғ ы с Қазақстаноблысының әкімдігі	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмейді	
2 . 7 .						
Зымырандық-ғарыштық және әскери-сынақ к е ш е н і полигондарының әсері						

2.7.1	"Балхаш-9 қаласы Дарьял-У" радиолокациялық станцияның объектісі бойынша конденсаторларды кәдеге жаратуға алғашқы дайындық жөнінде учаске ұйымдастыру	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ, Қарағанды облысының әкімдігі	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 385,0	Р е с п ликал
2.7.2	Әскери-сынақ полигондарының және оларға жақын өңірлердің аумақтарының (Ембі, Тайсойған, Сарышаған), олардың экологиялық жай-күйін анықтау үшін кешенді тексеру жөнінде ғылыми зерттеулер жүргізу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 40,0 2006 ж. - 42,0 2007 ж. - 20,0	Р е с п ликал
2.7.3	Қазақстан Қарулы Күштерінің ерекше қызметінің экологиялық қауіптілігін және экологиялық тәуекелін бағалау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 3,0	Р е с п ликал
2.8. Өуе бассейнінің ластануы						
2.8.1	Ластаушы заттарды алыс қашықтыққа алып өтуді және олардың түсуін бағалау жөнінде ғылыми зерттеу жүргізу; атмосфераның ластану үдерістерін моделдеудің және оның сапасын айқындаудың мүмкін болатын салдарларын анықтау; ластануға қарсы күрестің экономикалық ти-	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 9,0 2006 ж. - 9,5 2007 ж. - 3,1	

	імділігін артыру жөнінде ұсынымдар әзірлеу					Респ ликал
2.8.2	Қазақстан Республикасы әуе бассейнінің техногендік ластану деңгейін бағалау және оны сауықтыру жөнінде ғылыми негізделген ұсынымдар әзірлеу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 4,5 2006 ж. - 4,7 2007 ж. - 4,5	Респ ликал
2.8.3	Қазақстан Республикасының кенттелген аумақтарының атмосфералық ауасының сапасын басқарудың ақпараттық моделін әзірлеу және енгізу жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұ с ы н ы с	ИСМ, ДСМ	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмей- ді	
2.8.4	Кешенді бағалау негізінде Қазақстан Республикасының неғұрлым ластанған өнеркәсіп орталықтарының (Өскемен, Қарағанды, Атырау, Шымкент, Павлодар, Риддер) экологиялық ахуалын жақсарту жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұ с ы н ы с	И С М , Э М Р М , ДСМ	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмей- ді	
2.8.5	Автомобиль көлігінде отынның экологиялық таза түріне көшу жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұ с ы н ы с	ИСМ, ЭМРМ	2005 жылғы І І тоқсан	Талап етілмей- ді	
	Қоршаған ортаға шығарындыларды азайту жолымен жылу-электро-					

2.8.6	орталықтарында (ЖЭО) экологиялық қауіпсіздікті басқару жүйесін әзірлеу жөнінде ғылыми негіздеме беру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 2,0	Респ ликал
2.8.7	Тегістелген жамылғының үстіндегі шекаралық (жер үсті жағдайында) қабатында құмды жел ағынының серпінін зерттеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,5	Респ ликал
2.8.8	Қазақстан Республикасының кенттелген аумақтары атмосфералық ауасының сапасын басқарудың ақпараттық моделін әзірлеу және енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,0	Респ ликал
2.9. Радиоактивтік ластанулар						
2.9.1	Радиоактивтік қалдықтарды сақтау мен консервациялаудың жай-күйін, сондай-ақ олардың Қазақстан Республикасындағы қоршаған ортаның жай-күйіне әсерін зерттеу жөнінде ұсыныстар дайындау	Қоршаған ортамині-не ұсыныс	ДСМ	2005 жылғы ІІ тоқсан	Талап етілмейді	
2.9.2	Қоршаған ортаның және халық денсаулығының жай-күйіне радиациялық ластанудың әсерін бағалау жөнінде ұсыныстар дайындау	Қоршаған ортамині-не ұсыныс	ДСМ	2005 жылғы ІІ тоқсан	Талап етілмейді	
	Халықтың денсаулығына табиғи радиоак-	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат		Жыл сайын	2005 ж. - 3,0 2006 ж. -	

2.9.3	тивтіліктің (ликасының) теріс әсерін зерделеу	ликасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ	10 ақпан	3,1 2007 ж. - 3,0	Респ ликал
2.9.4	Солтүстік Қазақстанның уран өндіретін өңірлеріндегі радиациялық және санитарлық-гигиеналық жағдайды зерттеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ	Жыл сайын 10 ақпан	2005 ж. - 10,0 2006 ж. - 10,5 2007 ж. - 5,0	Респ ликал
2.9.5	Бейбіт жер асты ядролық жарылыстарын өткізу орындарына жақын маңындағы шекараларда және аумақтарда су мониторингі технологиясын әзірлеу және енгізу	Қоршаған-ортаминінің бұйрығы	Қоршаған-ортамині, ДСМ, ЭМРМ	Жыл сайын IV тоқсан	2005 ж. - 5,0 2006 ж. - 5,2	Респ ликал
2.9.6	Радиациялық ластануды айқындау үшін термолюменесценттік дозиметрлік кешенді әзірлеу және енгізу жергілікті жердің радионуклидтермен ластанудың радиациялық деңгейін бағалау әдісін әзірлеу және Қазақстан Республикасының аумағы бойынша радиациялық фонның картасын жасау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 3,0	Респ ликал
2.9.7	Радиоактивтік қалдықтарды сақтау мен консервациялаудың жай-күйін, сондай-ақ олардың Қазақстан Республикасындағы қоршаған ортаның жай-күйіне әсерін зерделеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,0	Респ ликал

2.9.8	Қазақстанның оңтүстік уранды өңірлеріндегі радиациялық жай-күйді зерделеу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 2,0	Р е с п л и к а л
2.9.9	Уран өндіруші кәсіпорындардың радиактивті қалдықтарымен ластанған ашық су айдындары мен топырақты тазалау әдістерін әзірлеу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,5	Р е с п л и к а л
2.10. Химиялық ластану						
2.10.1	Химиялық ластануға ұшыраған аумақтарды экологиялық бағалау жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұ с ы н ы с	ДСМ	2005 жылғы ІІ тоқсан	Талап етілмейді	
2.10.2	Берік органикалық ластағыштарды бақылау, оның мониторингі мен басқару жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұ с ы н ы с	ДСМ	2005 жылғы ІІ тоқсан	Талап етілмейді	
2.10.3	Өнеркәсіп аумақтары мен кәсіпорындарының сынаппен ластану мониторингі технологиясын әзірлеу және енгізу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	Жыл сайын, 10 ақпан	2005 ж. - 5,3 2006 ж. - 5,6 2007 ж. - 5,3	Р е с п л и к а л
2.10.4	Қазақстанның көмірсутегі шикізатын тазарту кезінде алынатын күкіртті өндіру, алу, сақтау және кәдеге жаратудың қоршаған ортаға әсер ету мониторингін жүр-	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ЭМРМ, ДСМ	2007 жылғы 10 ақпан	2005 ж. - 1,0 2006 ж. - 1,0	

	гізуді ұйымдастыру және қамтамасыз ету					Респ ликал
2.10.5	Қоршаған ортаның қорғасынмен ластануына кешенді бағалау жүргізу және ластанған аумақтарды сауықтыру және экологиялық тәуекелдерді азайту техно-логиясын әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы - ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині (жинақ- тау), Біліммині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 3,0	Респ ликал
2.10.6	Полихлордифе- нилмен ластан- ған аумақтар- дың экология- лық жай-күйін бағалау	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы - ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 3,0	Респ ликал
2.10.7	Полихлордифе- нилді қамтитын қалдықтардың экологиялық қауіпсіз ыды- рауын зерттеу	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы - ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 2,0	Респ ликал
2.11. Өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтар						
2.11.1	Қазақстан Рес- публикасындағы техногендік қалдықтарға және оларды кәдеге жарату жолдарына ғылыми-техника- лық баға беру	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы - ның Үкіме- тіне ақпарат	Қоршаған- ортамині	Жыл сайын, 1 0 ақпан	2005 ж. - 15,7 2006 ж. - 16,5 2007 ж. - 5,8	Респ ликал
2.11.2	Өндіріс және тұтыну қалдық- тарымен эколо- гиялық қауіпсіз айналысудың қазіргі заманғы технологиялары жөнінде ғылыми- ақпараттық де- ректер базасын құру жөнінде ұсыныстар дай- ындау	Қ а з а қ с - тан Респуб- ликасы - ның Үкіме- тіне ұсыныс	Қоршаған- ортамині	2005 жылғы 1 0 тамыз	Талап етілмей-ді	

2.11.3	Өндіріс қалдықтарымен экологиялық қауіпсіз айналысудың ғылыми-ақпараттық орталығын құру	Ғылыми-зерттеу институтының немесе жоғары оқу орынының бұйрығы	Қоршаған-ортामині	2007 жылғы I V тоқсан	Талап етілмей-ді	Ғылым - тудың жоғарынын
2.11.4	Ақтөбе, Жамбыл, Батыс Қазақстан, Солтүстік Қазақстан, Қостанай, Қызылорда облыстарында өнеркәсіптік уытты қалдықтарды қоймаға салу және көму бойынша полигондарды жобалау жөнінде ұсыныстар дайындау	Қоршаған ортамині-не ұсыныс	Облыстар әкімдіктері	2005 жылғы I I тоқсан	Талап етілмей-ді	
2.11.5	Қатты тұрмыстық қалдықтарды қайта өңдеу мен қайта пайдалану жөнінде ұсыныстар дайындау	Қоршаған ортамині-не ұсыныс	Облыстар әкімдіктері	2005 жылғы I I тоқсан	Талап етілмей-ді	
2.11.6	Сынап бар аспаптар мен бұйымдарды жинауды, сақтауды және кәдеге жаратуды бақылауды ретке келтіру жөнінде ұсыныстар дайындау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортामині	2005 жылғы 10 тамыз	Талап етілмей-ді	
2.11.7	Мемлекеттік қалдықтар қадас-трын құру жөніндегі ұсыныстар дайындау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2007 жылғы I V тоқсан	Талап етілмей-ді	
2.12. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар						
2.12.1	Гляциалді және жаңбыр генезисті селдерінің сипатына белсенді әсерінің әдістемесін әзірлеу жөнінде	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 10 тамыз		

	ұсыныстар дайындау				Талап етілмей-ді	
2.12.2	Төтенше экологиялық жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды әзірлеу үшін Алматы қаласының тау баурайындағы аудандарының қауіпті геологиялық үдерістерін бағалау жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е ұ с ы н ы с	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 10 тамыз	Талап етілмей-ді	
2.12.3	Қоршаған ортаны техногендік сипаттағы газдардан қорғаудың инженерлік әдістерін зерттеу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині (жинақтау), Біліммині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 2,0	Р е с п л и к а л
2.13. Адамдардың науқастануы мен қоршаған ортаның сапасы арасындағы байланысты айқындау						
2.13.1	Қоршаған ортаның экологиялық ластануына байланысты Қазақстан Республикасының әртүрлі өңіріндегі халықтың тіршілік әрекетін бағалау жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ о р ш а - ғ а н о р - т а м и н і - н е ұ с ы н ы с	ДСМ, АШМ	2005 жылғы 11 тоқсан	Талап етілмей-ді	
2.13.2	Қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына қауіпті факторлардың анықтау және олардың әсерін азайту жөнінде ұсыныстар дайындау	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и к а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған-ортамині	2005 жылғы 11 тоқсан	Талап етілмей-ді	
	Шығыс Қазақстан және Солтүстік					

2.13.3	Қазақстан облыстарының аумақтарына және халқының денсаулығына кешенді экологиялық зерттеулер жүргізу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині (жинақтау), ДСМ	Жыл сайын 10 ақпан	2005 ж. - 10,5 2006 ж. - 11,0 2007 ж. - 5,5	Р е с п ликал
2.13.4	Адамның қолайлы өмір сүру ортасын қамтамасыз ету үшін Қазақстан экожүйесінің жай-күйіне ғылыми-практикалық бағалау негізінде азық-түлік өнімдері қауіпсіздігінің экологиялық картасын әзірлеуді ұйымдастыру	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 3,0	Р е с п ликал
2.13.5	Арал көлі өңіріндегі халықты сауықтырудың экологиялық әдістерін әзірлеу	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 2,8	Р е с п ликал
2.13.6	Батыс Қазақстан өңірінің қоршаған ортасы ластануының негізгі индикаторларын және олардың экологиялық қолайсыз аудандардағы халықтың денсаулығына әсерін айқындау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,5	Р е с п ликал
2.13.7	Оңтүстік Қазақстан облысында экологиялық негізделген ауруларды анықтау үшін қоршаған ортасы ластануының негізгі факторларын айқындау	Қ а з а қ с - тан Р е с п у б - л и к а с ы - ның Ү к і м е - тіне ақпарат	Қоршаған-ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,0	Р е с п ликал

2.13.8	Тәуекел факторларын белгілеу және олардың қоршаған ортаға және халық денсаулығына әсерін азайту жөнінде әдістемелік тәсіл әзірлеу	Қ а з а қ с - т а н Р е с п у б - л и қ а с ы - н ы ң Ү к і м е - т і н е а қ п а р а т	Қоршаған- ортамині	Бір жыл ішінде	2007 ж. - 1,2	Р е с п л и қ а л
Бағдарлама бойынша жиыны				10185,7 млн. теңге		
				оның ішінде:		
				2005 жыл -		
				3703,3 млн. теңге;		
				2006 жыл -		
				1341,8 млн. теңге;		
				2007 жыл -		
				5140,6 млн. теңге		

2005-2007 жылдар үшін қаржыландыру көлемдері тиісті жылға арналған бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады

Ескертпе : аббревиатуралардың толық жазылуы:

Қоршағанортaмині - Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігі

АШМ - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі

ЭМРМ - Қазақстан Республикасы Энергетика және минералдық ресурстар министрлігі

ИСМ - Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігі

ДСМ - Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

Біліммині - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

Мәдениетмині - Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі

СІМ - Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігі

ЭБЖМ - Қазақстан Республикасы Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігі

ЖРА - Қазақстан Республикасы Жер ресурстары агенттігі

ГМО - гидрометеорология орталығы

ҚМЖ - құрылыс монтаждау жұмыстары

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК